

۳۵. برنامه‌های فصل فرسنگ و هنر
رسانه‌های جمعی و گردشگری

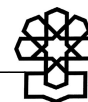
کد موضوعی: ۲۷۰
شماره مسلسل: ۱۰۱۳۶
بهمن‌ماه ۱۳۸۸

دفتر: مطالعات فرهنگی

به نام خدا

فهرست مطالب

۱	چکیده.....
۲	مقدمه.....
۲	بخش اول - فصل فرهنگ و هنر، رسانه‌های جمعی و گردشگری.....
۳	الف) بودجه فصل فرهنگ و هنر، رسانه‌های جمعی و گردشگری.....
۸	ب) اعتبارات برنامه‌های فصل فرهنگ و هنر، رسانه‌های جمعی و گردشگری.....
۱۴	بخش دوم - برنامه‌ها و سیاست‌های توسعه.....
۱۴	الف) برنامه چهارم توسعه.....
۱۵	ب) سیاست‌های کلی برنامه پنجم توسعه ابلاغی مقام معظم رهبری.....
۱۶	ج) برنامه پنجم توسعه.....
۱۶	بخش سوم - حوزه‌های فصل فرهنگ و هنر، رسانه‌های جمعی و گردشگری.....
۱۷	الف) حوزه میراث فرهنگی و گردشگری در لایحه بودجه سال ۱۳۸۹.....
۲۳	ب) حوزه هنر در لایحه بودجه سال ۱۳۸۹.....
۲۷	ج) حوزه تبلیغی - دینی در لایحه بودجه سال ۱۳۸۹.....
۳۴	د) حوزه جوانان و زنان و خانواده در لایحه بودجه سال ۱۳۸۹.....
۳۹	هـ) سایر برنامه‌های فرهنگی در لایحه بودجه سال ۱۳۸۹.....
۴۷	و) جمع‌بندی حوزه‌های فصل فرهنگ و هنر،.....
۴۹	بخش چهارم - نکات و پیشنهادهای مربوط به فصل فرهنگ و هنر، رسانه‌های جمعی و گردشگری.....
۵۲	منابع و مآخذ.....

لایحه بودجه سال ۱۳۸۹ کل کشور

۳۵. برنامه‌های فصل فرهنگ و هنر، رسانه‌های جمعی گردشگری

چکیده

از آنجایی که بودجه، مهمترین برنامه مالی دولت است که باید سیاست‌ها و اهداف قانونی را دنبال کند در این گزارش سعی شده است تا کلیه برنامه‌های ذیل فصل فرهنگ و هنر تجمیع و مورد بررسی قرار می‌گیرد.

اصلی‌ترین برنامه‌های حوزه فرهنگ در معنای عام آن، در ذیل فصل فرهنگ و هنر، رسانه‌های جمعی و گردشگری در لایحه بودجه سال ۱۳۸۹، گرد آمده است. تعداد این برنامه‌ها که ۷۸ عنوان است در پنج حوزه میراث فرهنگی و گردشگری (با سهم ۱۸/۸۴ درصد)، حوزه هنر (با سهم ۱۳/۶۱ درصد)، حوزه رسانه‌ها (با سهم ۲۴/۷۶ درصد)، حوزه تبلیغی - دینی (با سهم ۲۰/۱۰ درصد) و حوزه جوانان، زنان و خانواده (با سهم ۱/۴۷ درصد) مورد توجه قرار گرفت. این در حالی است که سهم فصل فرهنگ و هنر، از کل اعتبارات امور اجتماعی و فرهنگی ۶/۳۷ درصد است، اگرچه رشدی معادل ۴۷ درصدی نسبت به بودجه سال ۱۳۸۸ دارد.

یکی از مسائل موجود در برنامه‌های فصل، رشد نامتوازن میان اعتبارات این برنامه‌هاست که کمترین آن ۵۳- درصد و بیشترین آن ۳۴۰ درصد است.

برنامه‌های بودجه‌ای، شاخصی مالی برای اجرایی شدن سیاست‌ها و برنامه‌های توسعه‌ای است. از این رو برنامه چهارم توسعه، سیاست‌های کلی برنامه پنجم توسعه و لایحه برنامه پنجم توسعه به عنوان مبانی ارزیابی مد نظر است و برنامه‌های بودجه نسبت به آنها سنجیده می‌شود. شکل ظاهری برنامه‌های بودجه سال ۱۳۸۹ در فصل فرهنگ و هنر، ...، بسیار شبیه بودجه سال گذشته است که بر مبنای برنامه چهارم توسعه تدوین شده بود. با این حال سیاست‌های کلی برنامه پنجم توسعه و برنامه پنجم توسعه که اینک لایحه آن در مجلس است و پیوند نه‌چندان محکم میان برنامه‌های فصل فرهنگ و هنر، ... لایحه بودجه و احکام و سیاست‌های فرهنگی توسعه‌ای فوق‌الذکر مورد ارزیابی قرار گرفت.

مقدمه

بودجه و بودجه‌ریزی یکی از مهمترین بخش‌های یک فرآیند سیاستگذاری است. زیرا، برای اجرایی‌سازی سیاست‌ها، لازم است اعتبارات مورد نیاز در اختیار مجریان قرار گیرد تا بتوانند با تأمین ابزار، زمینه‌های اجرا شدن برنامه‌های برآمده از سیاست‌ها را فراهم آورند. لذا بودجه نشان‌دهنده ظرفیت‌های مالی اجرایی شدن سیاست‌هاست.

بدون شک بررسی بودجه ارائه شده از سوی دولت (به‌عنوان قوه مجریه)، به‌نوعی، بررسی اعتباراتی است که به پیشنهاد دولت برای فراهم‌آوری ابزار اجرای سیاست‌ها، تهیه شده است. به همین دلیل برنامه‌های متعددی، در اسناد بودجه‌ای پیش‌بینی شده است.

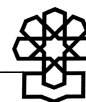
هدف این گزارش که به بررسی برنامه‌های فرهنگی و هنری و رسانه‌های جمعی و گردشگری خواهد پرداخت، این است که نشان دهد سیاست‌های کلان توسعه‌ای ابلاغی مقام معظم رهبری و نیز برنامه‌های توسعه مرتبط با آن، تا چه میزان با بودجه تحت بررسی (۱۳۸۹)، در راستای هم قرار گرفته‌اند.

برای انجام این مهم، فصل فرهنگ و هنر، رسانه‌های جمعی و گردشگری در امور اجتماعی و فرهنگی در لایحه بودجه سال ۱۳۸۹، با قانون بودجه سال ۱۳۸۸ که مصوب مجلس شورای اسلامی است، مورد مقایسه قرار خواهد گرفت، تا میزان رشد و تغییرات این فصل و برنامه‌های ذیل آن روشن شود و تبیینی از جهت‌گیری‌های بودجه سال ۱۳۸۹ فصل فرهنگ صورت پذیرد.

بخش اول - فصل فرهنگ و هنر، رسانه‌های جمعی و گردشگری

بخشی از قوانین بودجه‌ای اختصاص به امور چهارگانه عمومی، اجتماعی و فرهنگی، دفاعی و امنیتی و اقتصادی دارد که از میان آنها امور اجتماعی و فرهنگی مورد توجه این گزارش خواهد بود. در ذیل این امور در سنوات گذشته پنج فصل می‌آید که در مجموعه هر فصل برنامه‌های مربوط در نظر گرفته می‌شود. این پنج فصل شامل فصل آموزش، فصل فرهنگ و هنر، رسانه‌های جمعی و گردشگری، فصل بهداشت و سلامت، فصل رفاه و تأمین اجتماعی و فصل تربیت بدنی است. در لایحه بودجه سال ۱۳۸۹، فصل جدیدی در نظر گرفته شده که با عنوان «فصل یازدهم - آموزش فنی و حرفه‌ای» آمده است.

فصل مورد توجه این گزارش فصل فرهنگ و هنر، رسانه‌های جمعی و گردشگری و برنامه‌های ذیل آن خواهد بود. به‌عبارت دیگر در این گزارش سعی خواهد شد تا بودجه مربوط به برنامه‌های

این فصل، به عنوان برنامه‌های اجرایی سیاست‌ها و قوانین فرادستی مورد بررسی قرار گیرد. در فصل فرهنگ و هنر، رسانه‌های جمعی و گردشگری، در لایحه بودجه سال ۱۳۸۹، می‌توان ۷۸ برنامه مختلف مربوط به این فصل را دید، که نسبت به قانون بودجه سال ۱۳۸۸، چهار برنامه اضافه شده است. این برنامه‌ها شامل موارد ذیل است:

جدول ۱. برنامه‌های جدید در فصل فرهنگ و هنر (میلیون ریال)

شماره طبقه‌بندی	عنوان برنامه	میزان اعتبار
۳۰۲۰۹	پژوهش‌های کاربردی	۱,۴۳۰
۳۰۲۸۵	ارتقای سلامت جوانان	۰
۳۰۲۸۸	اجرای طرح اردوهای هجرت ۳	۰
۳۰۲۹۰	بهره‌برداری از تأسیسات و تجهیزات فنی تولید و پخش	۴۰۰,۰۰۰

الف) بودجه فصل فرهنگ و هنر، رسانه‌های جمعی و گردشگری

بودجه مربوط به این فصل را از چند زاویه می‌توان مورد توجه قرار داد:

۱. مجموع اعتبارات فصل در میان سایر فصول امور اجتماعی و فرهنگی

فصل فرهنگ و هنر، ... بعد از فصل رفاه و تأمین اجتماعی بیشترین افزایش و رشد را هم نسبت به قانون بودجه سال ۱۳۸۸ داشته است، به گونه‌ای که می‌توان گفت این فصل ۴۷ درصد رشد را نسبت به قانون بودجه سال ۱۳۸۸ نشان می‌دهد. نمودار ۱ نیز این جایگاه را به خوبی ترسیم می‌کند.

جدول ۲. جدول مقایسه‌ای مجموع اعتبارات امور اجتماعی و فرهنگی در لایحه سال ۱۳۸۹

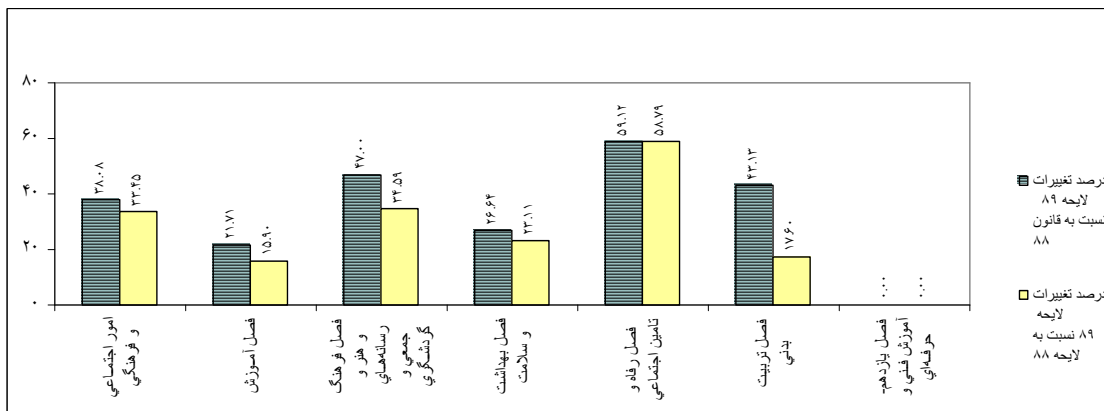
(ارقام به میلیون ریال) نسبت به لایحه و قانون سال قبل

شماره	عنوان	لایحه سال ۱۳۸۹	قانون سال ۱۳۸۸	درصد تغییرات لایحه سال ۱۳۸۹ نسبت به قانون سال ۱۳۸۸
۳۰۰۰۰	امور اجتماعی و فرهنگی	۴۸۹,۲۸۵,۱۶۱	۳۵۴,۳۳۷,۳۴۶	۳۸/۰۸
۳۰۱۰۰	فصل آموزش	۱۶۶,۵۵۷,۸۵۳	۱۳۶,۸۴۹,۲۶۵	۲۱/۷۱
۳۰۲۰۰	فصل فرهنگ و هنر و رسانه‌های جمعی و گردشگری	۳۱,۱۷۶,۲۸۲	۲۱,۲۰۸,۴۰۱	۴۷/۰۰
۳۰۳۰۰	فصل بهداشت و سلامت	۷۵,۴۰۶,۸۹۹	۵۹,۵۴۶,۱۵۵	۲۶/۶۴
۳۰۴۰۰	فصل رفاه و تأمین اجتماعی	۲۰۶,۴۱۴,۳۹۸	۱۲۹,۲۲۳,۲۴۸	۵۹/۱۲
۳۰۵۰۰	فصل تربیت بدنی	۱۰,۰۳۴,۱۴۷	۷,۰۱۰,۲۷۷	۴۳/۱۳
۳۱۱۰۰	فصل یازدهم- آموزش فنی و حرفه‌ای	۴۵,۰۰۰	۰	۰/۰۰

نمودار ۱. مقایسه درصدی مجموع اعتبارات امور اجتماعی فرهنگی در لایحه بودجه

سال ۱۳۸۹ نسبت به قانون بودجه ۱۳۸۸

۲. مجموع اعتبارات فصل نسبت به اعتبارات امور اجتماعی و فرهنگی

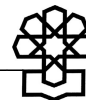
اگرچه فصل فرهنگ و هنر از نظر تغییرات در لایحه بودجه سال ۱۳۸۹ نسبت به سال قبل در وضعیت به نسبت مناسبی قرار دارد، اما این فصل در میان اعتبارات امور اجتماعی و فرهنگی سهم اندکی دارد. در مجموع سهم این فصل از کل اعتبارات امور فوق فقط ۶/۳۷ درصد است که در میان سایر فصول در مرتبه چهارم قرار دارد.

قابل ذکر است که سهم امور اجتماعی و فرهنگی از جمع کل اعتبارات هزینه‌ای و تملک دارایی‌های سرمایه‌ای جدول ۶ لایحه بودجه سال ۱۳۸۹، ۴۷/۸۱ درصد است و سهم آن از جمع اعتبارات امور چهارگانه ۵۵/۰۶ درصد است.

جدول ۳. درصد اعتبارات هریک از فصول مربوط به امور اجتماعی و فرهنگی در لایحه بودجه سال ۱۳۸۹

(ارقام به میلیون ریال)

شماره طبقه‌بندی	عنوان	لایحه سال ۱۳۸۹				
		هزینه‌ها	تملك دارایی‌های سرمایه‌ای	جمع اعتبارات		
				ملی	استانی	جمع
۳۰۰۰۰	امور اجتماعی و فرهنگی	۴۳۹,۱۸۴,۸۳۲	۵۰,۴۴۹,۷۴۷	۴۵۹,۰۹۵,۶۳۳	۳۰,۱۸۹,۵۲۸	۴۸۹,۲۸۵,۱۶۱
۳۰۱۰۰	فصل آموزش	۱۴۷,۵۳۹,۲۹۱	۱۹,۰۱۸,۵۶۲	۱۵۶,۶۹۹,۸۵۳	۹,۵۴۴,۲۴۴	۱۶۶,۵۵۷,۸۵۳
۳۰۲۰۰	فصل فرهنگ و هنر و رسانه‌های جمعی و گردشگری	۱۷,۹۴۴,۱۵۳	۱۳,۲۳۲,۱۳۰	۳۱,۱۷۶,۲۸۲	۸,۱۳۱,۸۹۰	۳۹,۳۰۸,۱۷۲
۳۰۳۰۰	فصل بهداشت و سلامت	۶۶,۵۱۸,۰۵۹	۸,۸۸۸,۸۴۰	۷۵,۴۰۶,۸۹۹	۲,۰۵۷,۵۵۳	۷۷,۴۶۴,۴۵۲
۳۰۴۰۰	فصل رفاه و تأمین اجتماعی	۲۰۴,۸۹۵,۵۶۶	۱,۵۱۸,۸۳۲	۲۰۶,۴۱۴,۳۹۸	۶,۳۹۸,۸۹۴	۲۱۲,۸۱۳,۲۹۲
۳۰۵۰۰	فصل تربیت بدنی	۲,۲۴۲,۷۶۳	۷,۷۹۱,۳۸۴	۱۰,۰۳۴,۱۴۷	۴,۰۵۶,۹۴۷	۱۴,۰۹۱,۰۹۴
۳۱۱۰۰	فصل یازدهم - آموزش فنی و حرفه‌ای	۴۵,۰۰۰	۰	۴۵,۰۰۰	۰	۴۵,۰۰۰

۳. میزان تغییر در سهم اعتبارات فصل در ذیل امور اجتماعی و فرهنگی در سنوات قبل برای یافتن نحوه تغییر در سهم اعتبارات فصل فرهنگ و هنر، ... در امور اجتماعی و فرهنگی به‌ترتیبی که جدول ذیل نیز نشان می‌دهد، براساس اعتبارات هزینه‌ای، تملک دارایی‌های سرمایه‌ای، ملی، استانی و مجموع اعتبارات، بررسی‌ها صورت گرفته است.

بیشترین تغییرات در سهم فصل فرهنگ و هنر، ... در چهار سال اخیر مربوط به لایحه سال ۱۳۸۹ است که از میان اعتبارات مختلف فصل، بیشترین تغییر در اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای (۲۶/۲۳ درصد) است همچنین باید اضافه کرد که در این لایحه سهم اعتبارات استانی (۲۶/۹۴ درصد) نیز بیش از اعتبارات ملی است. با این حال باید گفت که اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای نسبت به اعتبارات هزینه‌ای سهم بیشتری در سال‌های ۱۳۸۷، ۱۳۸۸ و ۱۳۸۹ دارد و به همین منوال سهم اعتبارات استانی نیز بیشتر از سهم اعتبارات ملی این فصل در امور اجتماعی و فرهنگی است.

نکته قابل ذکر آن است که در مجموع اعتبارات فصل، براساس ملاک‌های فوق‌الذکر، روند نسبتاً کندی در طی سه سال اخیر نشان می‌دهد و حتی در مجموع اعتبارات، سهم فصل از سال ۱۳۸۷ نیز کمتر هم شده است (از ۶/۷۵ درصد به ۶/۳۷ درصد نزول یافته است).

جدول ۴. مقایسه درصدی سهم اعتبارات فصل فرهنگ و هنر و رسانه‌های جمعی و گردشگری در لایحه سال ۱۳۸۹ نسبت به سال قبل در امور اجتماعی و فرهنگی

(ارقام به میلیون ریال)

شماره طبقه‌بندی	عنوان	زمان و قالب	لایحه سال ۱۳۸۹									
			هزینه‌ها	تملك دارایی‌های سرمایه‌ای	جمع اعتبارات			سهم اعتبارات هزینه‌ای	سهم اعتبارات تملك دارایی‌های سرمایه‌ای	سهم اعتبارات ملی	سهم اعتبارات استانی	سهم سرجمع اعتبارات
					ملی	استانی	جمع					
۳۰۰۰۲	فصل فرهنگ و هنر و رسانه‌های جمعی و گردشگری	لایحه سال ۱۳۸۹	۱۷۹۴۴۱۵۳	۱۳۲۳۲۱۳۰	۲۳۰۴۴۳۹۲	۸۱۳۱۸۹۰	۳۱۱۷۶۲۸۲	۴/۰۹	۲۶/۲۳	۵/۰۲	۲۶/۹۴	۶/۳۷
		قانون سال ۱۳۸۸	۱۳،۴۸۹،۷۹۲	۷،۷۱۸،۶۰۹	۱۶،۶۱۲،۸۱۸	۴،۵۹۵،۵۸۳	۲۱،۲۰۸،۴۰۱	۴/۲۵	۲۰/۸۳	۴/۹۳	۲۶/۰۳	۵/۹۹
		قانون سال ۱۳۸۷	۱۲،۱۴۸،۵۷۶	۹،۰۳۳،۹۷۴	۱۶،۱۹۶،۲۵۲	۴،۹۸۶،۲۹۸	۲۱،۱۸۲،۵۵۰	۴/۵۱	۲۰/۳۳	۵/۵۲	۲۴/۷۱	۶/۷۵

۴. میزان تغییرات اعتبارات فصل در سنوات قبل

اعتبارات مربوط به فصل فرهنگ و هنر، ... طی سال‌های ۱۳۸۵ الی ۱۳۸۹ از فراز و فرود نسبتاً محسوسی برخوردار است. در لایحه بودجه سال ۱۳۸۹ شاهد رشد ۴۷ درصدی سرجمع اعتبارات فصل نسبت به قانون بودجه سال ۱۳۸۸ هستیم، در بودجه سال قبل آن یعنی در سال ۱۳۸۷، دارای رشدی معادل ۰/۱۲ درصد است. به همین منوال تغییرات در سایر اعتبارات مربوط به فصل چنان‌که جدول ذیل نیز نشان می‌دهد، این ویژگی را دارد.

نکته قابل توجه آن است که تغییرات در هر سال، در اعتبارات هزینه‌ای و تملك دارایی‌های سرمایه‌ای و نیز اعتبارات ملی و استانی فصل، از یک سطح تقریباً

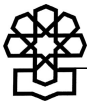
متعادل‌تری برخوردار است و رشدها در سال‌های مختلف، کم یا زیاد، در یک سطح قرار دارد.

جدول ۵. میزان تغییرات در اعتبارات فصل فرهنگ و هنر، رسانه‌های جمعی و گردشگری در بودجه سال‌های ۱۳۸۵-۱۳۸۹

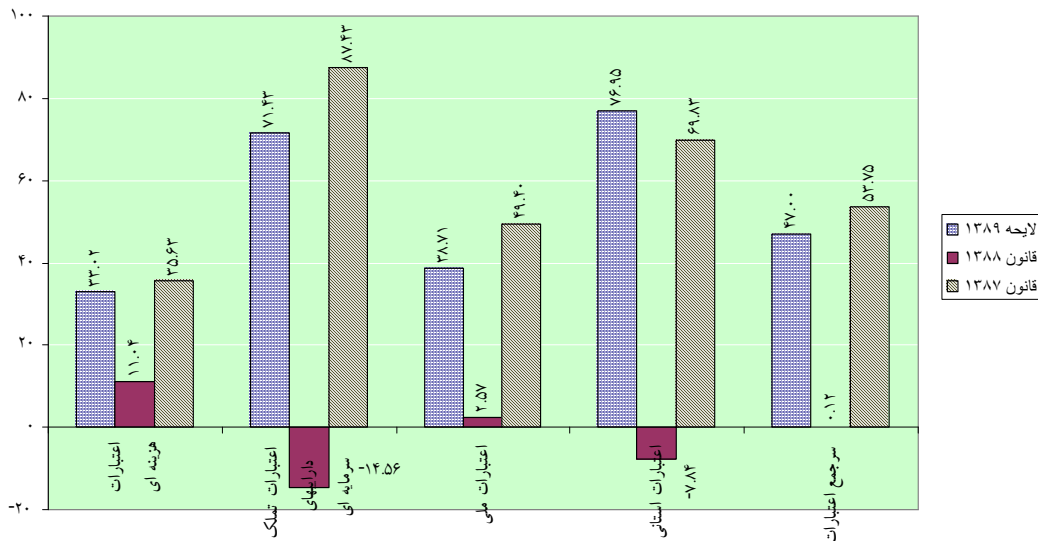
(ارقام به میلیون ریال)

تغییر سرجمع اعتبارات	تغییر اعتبارات استانی	تغییر اعتبارات ملی	تغییر اعتبارات تملك دارایی‌های سرمایه‌ای	تغییر اعتبارات هزینه‌ای	جمع اعتبارات			تملك دارایی‌های سرمایه‌ای	هزینه‌ها	زمان و قالب	عنوان	شماره طبقه‌بندی
					جمع	استانی	ملی					
۴۷/۰۰	۷۶/۹۵	۳۸/۷۱	۷۱/۴۳	۳۳/۰۲	۳۱۱۷۶۲۸۲	۸۱۳۱۸۹۰	۲۳۰۴۴۳۹۲	۱۳۲۳۲۱۳۰	۱۷۹۴۴۱۵۳	لایحه سال ۱۳۸۹	فصل فرهنگ و هنر و رسانه‌های جمعی و گردشگری	۳۰۰۰۲
۰/۱۲	-۷/۸۴	۲/۵۷	-۱۴/۵۶	۱۱/۰۴	۲۱۰۲۰۸۰۴۰۱	۴۰۵۹۵۰۵۸۳	۱۶۰۶۱۲۰۸۱۸	۷۰۷۱۸۰۶۰۹	۱۳۰۴۸۹۰۷۹۲	قانون سال ۱۳۸۸		
۵۳/۷۵	۶۹/۸۳	۴۹/۴۰	۸۷/۴۳	۳۵/۶۳	۲۱۰۱۸۲۰۵۵۰	۴۰۹۸۶۰۲۹۸	۱۶۰۱۹۶۰۲۵۲	۹۰۰۳۳۰۹۷۴	۱۲۰۱۴۸۰۵۷۶	قانون سال ۱۳۸۷		
۱۷/۷۵	۱۴/۳۷	۱۸/۷۰	۱۱/۲۹	۲۱/۵۵	۱۳۰۷۷۷۰۰۰	۲۰۹۳۶۰۰۰	۱۰۰۸۴۱۰۰۰	۴۰۸۲۰۰۰۰	۸۰۹۵۷۰۰۰	قانون سال ۱۳۸۶		
-	-	-	-	-	۱۱۰۷۰۰۰۰۰	۲۰۵۶۷۰۰۰	۹۰۱۳۳۰۰۰	۴۰۳۳۱۰۰۰	۷۰۳۶۹۰۰۰	قانون سال ۱۳۸۵		

با مراجعه به نمودار ذیل روند تغییرات در سه سال اخیر یعنی قانون بودجه سال‌های ۱۳۸۷ و ۱۳۸۸ و لایحه سال ۱۳۸۹ در بودجه فصل فرهنگ و هنر، ... را می‌توان دید. عمده رشد مثبت و منفی در اعتبارات نیز مربوط به اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای و اعتبارات استانی است.

نمودار ۲. مقایسه درصدی تغییرات اعتبارات فصل فرهنگ و هنر و ... در لایحه بودجه سال ۱۳۸۹ نسبت به قانون بودجه سال‌های ۱۳۸۸ و ۱۳۸۷

ب) اعتبارات برنامه‌های فصل فرهنگ و هنر، رسانه‌های جمعی و گردشگری

پس از بررسی اعتبارات فصل و وضعیت آن در سایر فصول و نیز سنوات گذشته، باید به بررسی اعتبارات مربوط به برنامه‌های ذیل این فصل و جایگاه آن در قوانین و سیاست‌های فرادستی پرداخته شود.

برای انجام این امر، برنامه‌های ذیل این فصل، ابتدا وضعیتی اجمالی از اعتبارات این برنامه‌ها ترسیم می‌شود. سپس به صورت دسته‌بندی شده در حوزه‌هایی چون فرهنگ، هنر، جوانان، زنان و میراث فرهنگی و گردشگری ارائه و بررسی خواهد شد. پس از آن دستگاه‌های فرهنگی و غیرفرهنگی بهره‌گیر از اعتبارات این برنامه‌ها تبیین می‌شود. در پایان نیز پیشنهادات و جمع‌بندی مربوط به این بخش ارائه می‌شود.

برای بررسی وضعیت اعتبارات برنامه‌های فصل فرهنگ و هنر و ... می‌توان از چند زاویه وارد شد که در ادامه خواهد آمد.

۱. نسبت برنامه‌ها به فصل

یکی از مهمترین بخش‌هایی که باید مورد بررسی قرار گیرد، سهم هر برنامه در فصل نسبت به کل بودجه فصل است که به نوعی حجم فعالیت و بودجه تخصیص یافته را مشخص می‌کند.

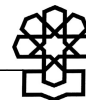
براساس جدول ۶، سه برنامه که بیشترین و کمترین بخش بودجه را به خود اختصاص داده بودند، مشخص شده است. همان‌طوری که جدول نشان می‌دهد، برنامه حمایت و هدایت فعالیت‌های فرهنگی و دینی، ۱۰/۶۹ درصد و برنامه احداث، تأمین و نگهداری و اداره اماکن و فضاهای فرهنگی ۱۰/۳۲ درصد و برنامه خدمات فرهنگی و هنری ۱۰/۱۵ درصد از بودجه کل فصل را به خود اختصاص داده‌اند.

این درحالی است که چهار برنامه اعزام زائران به حج عمره و عتبات عالیات، برنامه اعزام زائران به حج تمتع، تأمین وسایل کمک آموزشی و سرگرم‌کننده، برنامه مقاوم‌سازی ساختمان‌ها، برنامه ساماندهی و نظارت بر امور خیریه، هرکدام ۰/۰۲ درصد از کل بودجه فصل را به خود اختصاص داده‌اند. سایر برنامه‌های فصل هرکدام از ۰/۰۳ درصد تا ۷/۴۰ درصد از بودجه را به خود اختصاص داده‌اند.

جدول ۶. مقایسه درصدی برنامه‌هایی که بیشترین و کمترین سهم را در فصل فرهنگ و هنر و ... لایحه بودجه سال ۱۳۸۹ داشته‌اند

نسبت درصدی هر برنامه به کل فصل در لایحه سال ۱۳۸۹					لایحه سال ۱۳۸۹					عنوان برنامه	شماره طبقه‌بندی
کل اعتبار	استانی	ملی	تملك دارایی	هزینه‌ای	جمع کل			تملك دارایی سرمایه‌ای	هزینه‌ای		
					جمع کل	استانی	ملی				
۱۰/۶۹	۱۰/۵۴	۱۰/۷۴	۰/۰۰	۱۸/۵۷	۳,۳۳۲,۲۰۳	۸۵۶,۷۹۰	۲,۴۷۵,۴۱۳	-	۳,۳۳۲,۲۰۳	حمایت و هدایت فعالیت‌های فرهنگی - دینی	۳۰۲۶۰
۱۰/۳۲	۳/۱۱	۱۲/۸۶	۲۴/۳۲	۰/۰۰	۳,۲۱۷,۶۶۶	۲۵۳,۲۴۹	۲,۹۶۴,۳۹۷	۳,۲۱۷,۶۶۶		احداث، تأمین، نگهداری و اداره اماکن و فضاهای فرهنگی	۳۰۲۱۴
۱۰/۱۵	۳۸/۸۹	۰/۰۱	۲۳/۹۲	۰/۰۰	۳,۱۶۵,۱۴۱	۳,۱۶۲,۴۹۰	۲,۶۵۱	۳,۱۶۵,۱۴۱	-	خدمات فرهنگی و هنری	۳۰۲۰۲
۷/۴۰	۱۳/۷۲	۵/۱۷	۱۷/۴۳	۰/۰۰	۲,۳۰۶,۹۵۶	۱,۱۱۵,۳۳۵	۱,۱۹۱,۶۲۱	۲,۳۰۶,۹۵۶	-	توسعه زیرساخت‌های مورد نیاز گردشگری	۳۰۲۳۸
۶/۸۸	۱۱/۷۳	۵/۱۷	۱۳/۶۸	۱/۸۷	۲,۱۴۴,۴۶۳	۹۵۴,۰۶۳	۱,۱۹۰,۴۰۰	۱,۸۰۹,۵۱۹	۳۳۴,۹۴۳	تأمین، حفاظت و مرمت میراث غیرمنقول با ارزش فرهنگی و تاریخی	۳۰۲۳۳
۶/۱۷	۰/۰۰	۸/۳۴	۰/۰۰	۱۰/۷۱	۱,۹۲۲,۲۰۰	-	۱,۹۲۲,۲۰۰	-	۱,۹۲۲,۰۰۰	تولید سیما	۳۰۲۴۲
۶/۱۳	۰/۰۰	۸/۲۹	۰/۰۰	۱۰/۶۵	۱,۹۱۱,۰۰۰	-	۱,۹۱۱,۰۰۰	-	۱,۹۱۱,۰۰۰	پخش سیما	۳۰۲۲۵
۰/۰۴	۰/۰۰	۰/۰۵	۰/۰۰	۰/۰۷	۱۲۱۸۰	۰	۱۲۱۸۰	۰	۱۲۱۸۰	تولید خبر	۳۰۲۴۱
۰/۰۳	۰/۰۰	۰/۰۴	۰/۰۰	۰/۰۵	۸۳۰۰	۰	۸۳۰۰	۰	۸۳۰۰	نظارت و ارزشیابی	۳۰۲۷۰
۰/۰۳	۰/۰۰	۰/۰۴	۰/۰۰	۰/۰۵	۹۳۵۲	۰	۹۳۵۲	۰	۹۳۵۲	اعزام زائران به حج عمره و عتبات عالیات	۳۰۲۱۸
۰/۰۲	۰/۰۰	۰/۰۳	۰/۰۰	۰/۰۳	۶۲۳۸	۰	۶۲۳۸	۰	۶۲۳۸	اعزام زائران به حج تمتع	۳۰۲۱۹
۰/۰۲	۰/۰۰	۰/۰۲	۰/۰۰	۰/۰۳	۵۲۸۶	۰	۵۲۸۶	۰	۵۲۸۶	تأمین وسایل کمک آموزشی و سرگرم‌کننده	۳۰۲۳۲
۰/۰۲	۰/۰۰	۰/۰۲	۰/۰۴	۰/۰۰	۵۰۰۰	۰	۵۰۰۰	۵۰۰۰	۰	مقاوم‌سازی ساختمان‌ها	۳۰۲۷۶
۰/۰۲	۰/۰۰	۰/۰۲	۰/۰۰	۰/۰۳	۵۰۰۰	۰	۵۰۰۰	۰	۵۰۰۰	ساماندهی و نظارت بر امور خیریه	۳۰۲۸۱
۰/۰۰۵	۰	۰/۰۱	۰	۰/۰۰۸	۱۴۳۰	۰	۱۴۳۰	۰	۱۴۳۰	پژوهش‌های کاربردی	۳۰۲۰۹

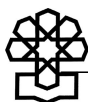
۲. درصد تغییرات اعتبارات هزینه‌ای برنامه‌های فصل

اعتبارات هزینه‌ای سال ۱۳۸۹ نسبت به سال ۱۳۸۸ دارای تغییرات قابل توجهی است. به نحوی که در بخش‌هایی شاهد کاهش چشمگیر تا حدود ۶۰ درصد و در مواردی شاهد رشدی در حدود ۳۴۰ درصدی هستیم.

همان‌طوری که در جدول مشخص شده، برنامه‌های انتشار کتب و اسناد تاریخی و ملی، مرمت و بازسازی اسناد و کتب آسیب‌دیده، نظارت و اداره امور بقاع و اماکن مذهبی، گسترش زبان فارسی در خارج از کشور، جمع‌آوری و پالایش و نگهداری اسناد، مدارک و کتب، در لایحه بودجه سال ۱۳۸۹ نسبت به قانون سال ۱۳۸۸ به‌ترتیب ۵۳/۳۸-، ۴۷/۳۴-، ۲۶/۷۴-، ۲۱/۴۳- و ۱۶/۹۵- درصد کاهش رشد داشته‌اند.

این درحالی است که برنامه‌های حمایت و گسترش امور ادبی، تأمین و فهرست‌نویسی و آماده‌سازی کتب و حمایت از فعالیت‌های ویژه فرهنگی و هنری استان‌ها، تولید خبر، افزایش ظرفیت صنعت چاپ کشور، هرکدام به‌ترتیب ۳۳۹/۳۷، ۱۷۱/۱۳، ۱۵۰، ۱۴۱/۲۸ و ۱۰۵/۲۶ درصد رشد داشته است.

این تغییرات وقتی با میانگین تغییرات در اعتبارات هزینه‌ای کل فصل مورد توجه قرار گیرد که معادل ۳۳/۰۲ درصد است، نشان از ناهمگونی گسترده‌ای از تغییرات در برنامه‌هاست؛ یعنی برخی از برنامه‌ها از رشد قابل توجهی برخوردارند و برخی دیگر با کاهش شدید مواجه‌اند. که علت آن با توجه به عدم ارائه فهرست فعالیت‌ها و اقدامات مورد نظر در ذیل هر برنامه نامشخص است.

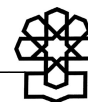

جدول ۷. درصد تغییرات اعتبارات هزینه‌ای برنامه‌های فصل فرهنگ و هنر و ... که در لایحه بودجه سال ۱۳۸۹ نسبت به قانون و لایحه بودجه ۱۳۸۸ کمترین و بیشترین تغییر را داشته‌اند

شماره طبقه‌بندی	عنوان برنامه	لایحه سال ۱۳۸۹	قانون سال ۱۳۸۸	درصد تغییرات لایحه سال ۱۳۸۹ نسبت به قانون سال ۱۳۸۸
۳۰۲۲۲	انتشار کتب و اسناد تاریخی و ملی	۲۸۰۸۵	۶۰۲۴۸	-۵۳/۳۸
۳۰۲۶۷	مرمت و بازسازی اسناد و کتب آسیب‌دیده	۱۶۷۲۰	۳۱۷۵۰	-۴۷/۳۴
۳۰۲۸۰	نظارت و اداره امور بقاع و اماکن مذهبی	۵۷۱۴۷	۷۸۰۰۶	-۲۶/۷۴
۳۰۲۶۴	گسترش زبان فارسی در خارج از کشور	۳۶۵۶۳	۴۶۵۳۵	-۲۱/۴۳
۳۰۲۴۵	جمع‌آوری، پالایش و نگهداری اسناد، مدارک و کتب	۳۳۸۵۲	۴۰۷۶۲	-۱۶/۹۵
۳۰۲۲۰	افزایش ظرفیت صنعت چاپ کشور	۳۹۰۰۰	۱۹۰۰۰	۱۰۵/۲۶
۳۰۲۴۱	تولید خبر	۱۲۱۸۰	۵۰۴۸	۱۴۱/۲۸
۳۰۲۷۸	حمایت از فعالیت‌های ویژه فرهنگی و هنری استان‌ها	۲۴۵۰۰۰	۹۸۰۰۱	۱۵۰
۳۰۲۳۱	تأمین و فهرست‌نویسی و آماده‌سازی کتب	۸۴۷۵۴	۳۱۲۵۹	۱۷۱/۱۳
۳۰۲۷۷	حمایت و گسترش امور ادبی	۸۷۵۰۰	۱۹۹۱۵	۳۳۹/۳۷

۳. تغییرات اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای برنامه‌های فصل

اعتبارات تملک دارایی‌های لایحه بودجه سال ۱۳۸۹ نسبت به قانون بودجه سال ۱۳۸۸، تغییرات مثبت چشمگیری را نشان می‌دهد. اگرچه در برخی از بخش‌ها اصلاً تغییری ایجاد نشده، اما در برخی از بخش‌ها تا ۳۹۰ درصد تغییر داشته، درحالی که میانگین تغییر این اعتبارات در فصل ۷۱/۴۳ درصد است. همان‌طوری که در جدول نیز مشاهده می‌شود، در برنامه‌های پژوهش‌های کاربردی، آموزش و ترویج خدمات فرهنگی، آموزش رسمی طلاب علوم دینی، ارتقای توانمندی‌های جوانان و ارتقای توانمندی زنان و تحکیم خانواده هیچ تغییری نکرده‌اند، درحالی که برنامه‌های اکتشافات باستان‌شناسی و تاریخی، رسانه‌های دیداری و شنیداری، توسعه زیرساخت‌های مورد نیاز گردشگری، خدمات فرهنگی و هنری و احداث، تأمین، نگهداری و اداره اماکن و فضاهای فرهنگی به ترتیب ۳۸۹/۹۸، ۱۸۹/۰۴، ۹۶/۸۹، ۸۲/۲۱ و ۸۰/۵۰ درصد رشد داشته‌اند.

جدول ۸. درصد تغییرات اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای برنامه‌های فصل فرهنگ و هنر، ... که در لایحه بودجه سال ۱۳۸۹ نسبت به قانون بودجه سال ۱۳۸۸ کمترین و بیشترین تغییر را داشته‌اند

شماره طبقه‌بندی	عنوان برنامه	لایحه سال ۱۳۸۹	قانون سال ۱۳۸۸	درصد تغییرات لایحه سال ۱۳۸۹ نسبت به قانون سال ۱۳۸۸
۳۰۲۰۹	پژوهش‌های کاربردی	۰	۰	۰
۳۰۲۱۲	آموزش و ترویج خدمات فرهنگی، کتابداری و اسنادی	۰	۰	۰
۳۰۲۱۳	آموزش‌های رسمی طلاب علوم دینی	۰	۰	۰
۳۰۲۱۶	ارتقای توانمندی‌های جوانان	۰	۰	۰
۳۰۲۱۷	ارتقای توانمندی‌های زنان و تحکیم خانواده	۰	۰	۰
۳۰۲۱۴	احداث، تأمین، نگهداری و اداره اماکن و فضاهای فرهنگی	۳۲۱۷۶۴۶	۱۷۸۲۶۳۷	۸۰/۵۰
۳۰۲۰۲	خدمات فرهنگی و هنری	۳۱۶۵۱۴۱	۱۷۳۷۰۴۶	۸۲/۲۱
۳۰۲۳۸	توسعه زیرساخت‌های مورد نیاز گردشگری	۲۳۰۶۹۵۶	۱۱۷۱۷۱۴	۹۶/۸۹
۳۰۲۰۴	رسانه‌های دیداری و شنیداری	۶۱۸۰۱۷	۲۱۳۸۱۷	۱۸۹/۰۴
۳۰۲۲۷	اکتشاف باستان‌شناختی و تاریخی	۱۰۵۰۱۸	۲۱۴۳۳	۳۸۹/۹۸

۴. تغییرات مجموع اعتبارات برنامه‌های فصل

مجموع اعتبارات فصل نسبت به قانون و لایحه سال ۱۳۸۸ تغییرات زیادی را نشان می‌دهد. به نحوی که همانند اعتبارات هزینه‌ای و اعتبارات تملک دارایی از حدود ۳۴۰ درصد تا ۵۳- درصد تغییر را می‌توان مشاهده کرد.

جدول ذیل بیشترین و کمترین تغییرات لایحه سال ۱۳۸۹ را نسبت به لایحه و قانون بودجه سال ۱۳۸۸ نشان می‌دهد.

براساس جدول ۹ بیشترین کاهش یعنی ۵۳/۳۸- درصد، در لایحه سال ۱۳۸۹، مربوط به انتشار کتب و اسناد تاریخی و ملی، بیشترین افزایش با ۳۳۹/۳۷ درصد مربوط به برنامه حمایت و گسترش امور ادبی است. در سایر موارد بیشترین افزایش به ترتیب شامل برنامه‌های رسانه‌های دیداری و شنیداری، تأمین و فهرست‌نویسی و آماده‌سازی کتب، حمایت از فعالیت‌های ویژه فرهنگی و هنری استان‌ها، برنامه تولید خبر با ۱۸۳/۴۹، ۱۷۱/۱۳، ۱۵۰ و ۱۴۱/۲۸ درصد و بیشترین کاهش به ترتیب بعد از انتشار کتب و اسناد تاریخی و ملی، شامل برنامه‌های مرمت و بازسازی اسناد و کتب آسیب‌دیده، نظارت و اداره امور بقاع و اماکن مذهبی، گسترش زبان فارسی در خارج از کشور، جمع‌آوری و پالایش و نگهداری و مدارک کتب، با میزان ۴۷/۳۴-، ۲۶/۷۴-، ۲۱/۴۳-، ۱۶/۹۵- است. نباید فراموش کرد که میانگین رشد مجموع اعتبارات فصل فرهنگ و هنر و ... در لایحه بودجه سال ۱۳۸۹، معادل ۴۷ درصد است.

جدول ۹. درصد تغییرات مجموع اعتبارات برنامه‌های فصل فرهنگ و هنر و ... که در لایحه بودجه سال ۱۳۸۹ نسبت به قانون بودجه سال ۱۳۸۸ کمترین و بیشترین تغییر را داشته‌اند

شماره طبقه‌بندی	عنوان برنامه	لایحه سال ۱۳۸۹	قانون سال ۱۳۸۸	درصد تغییرات لایحه سال ۱۳۸۹ نسبت به قانون سال ۱۳۸۸
۳۰۲۲۲	انتشار کتب و اسناد تاریخی و ملی	۲۸۰۸۵	۶۰۲۴۸	-۵۳/۳۸
۳۰۲۶۷	مرمت و بازسازی اسناد و کتب آسیب‌دیده	۱۶۷۲۰	۳۱۷۵۰	-۴۷/۳۴
۳۰۲۸۰	نظارت و اداره امور بقاء و اماکن مذهبی	۵۷۱۴۷	۷۸۰۰۶	-۲۶/۷۴
۳۰۲۶۴	گسترش زبان فارسی در خارج از کشور	۳۶۵۶۳	۴۶۵۳۵	-۲۱/۴۳
۳۰۲۴۵	جمع‌آوری، پالایش و نگهداری اسناد، مدارک و کتب	۳۳۸۵۲	۴۰۷۶۲	-۱۶/۹۵
۳۰۲۴۱	تولید خبر	۱۲۱۸۰	۵۰۴۸	۱۴۱/۲۸
۳۰۲۷۸	حمایت از فعالیت‌های ویژه فرهنگی و هنری استان‌ها	۲۴۵۰۰۰	۹۸۰۰۱	۱۵۰/۰۰
۳۰۲۳۱	تأمین و فهرست‌نویسی و آماده‌سازی کتب	۸۴۷۵۴	۳۱۲۵۹	۱۷۱/۱۳
۳۰۲۰۴	رسانه‌های دیداری و شنیداری	۶۲۶۲۶۷	۲۲۰۹۱۳	۱۸۳/۴۹
۳۰۲۷۷	حمایت و گسترش امور ادبی	۸۷۵۰۰	۱۹۹۱۵	۳۳۹/۳۷

بخش دوم - برنامه‌ها و سیاست‌های توسعه

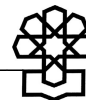
در این قسمت برنامه‌های مربوط به فصل فرهنگ و هنر، رسانه‌های جمعی و گردشگری در لایحه بودجه سال ۱۳۸۹ با توجه به سیاست‌های توسعه‌ای که در قانون برنامه چهارم توسعه، سیاست‌های کلی برنامه پنجم توسعه و لایحه برنامه پنجم توسعه که اینک در اختیار مجلس شورای اسلامی قرار دارد، مورد بررسی قرار خواهد گرفت.

الف) برنامه چهارم توسعه

به دلیل اینکه برنامه‌های موجود در لایحه بودجه سال ۱۳۸۹ به نوعی براساس بودجه سال‌های قبل و به صورت مشخص قانون بودجه سال ۱۳۸۸، تدوین شده و ازسوی دیگر اظهاراتی نیز ازسوی مراجع رسمی، مبنی بر تمدید برخی از احکام این برنامه در سال آتی^۱ وجود دارد، ناچار از بررسی این بودجه بر مبنای برنامه چهارم نیز خواهیم بود.

طبق گزارش عملکردهایی که از برنامه چهارم توسعه توسط دستگاه‌های متولی ارائه شده است، برخی از برنامه‌ها نتوانسته‌اند به مرحله اجرا برسند، لذا باید اعتبارات مربوط به آن برنامه در سال جدید لحاظ شود. براین اساس به برخی از موادی که طبق گزارش سازمان بازرسی کل کشور

۱. گفتگو با حجت‌الاسلام سیدمحمدحسن ابوترابی‌فرد، نایب رئیس مجلس شورای اسلامی با خبرگزاری فارس، ۱۳۸۸/۱۰/۲۹.

در مهرماه سال ۱۳۸۸ هنوز اجرای کامل نشده، در ذیل اشاره خواهد شد.

ماده (۳۰) بند «ب» ردیف ۴ - ماده (۱۰۴) بندهای «الف»، «ه»، «ز» و «ح» - ماده (۱۱۳) بندهای «الف»، «ب»، «ج»، «د» و «ه» - ماده (۱۱۶) بندهای «الف» و «ج» - ماده (۱۲۰) - ماده (۱۱۰) بندهای «الف»، «ب»، «ج»، «د»، «ه» و «و» - ماده (۱۱۴) بند «الف»، «و»، «ز»، «د»، «ح»، «ط» و «ی» - ماده (۱۰۸) بندهای «ب» و «ز».

شایان ذکر است که بخشی از عدم اجرایی شدن مواد ذکر شده در جدول فوق، ناشی از کمبود یا تأخیر در تخصیص اعتبارات اعلان شده است که باید در بودجه سال آتی به آن توجه شود.

ب) سیاست‌های کلی برنامه پنجم توسعه ابلاغی مقام معظم رهبری

در سیاست‌های کلی و بندهای مربوط به امور فرهنگی، می‌توان الزامات مختلفی در نظر گرفت که هریک برنامه و اعتبار خود را می‌طلبند.

ضرورت دارد برنامه‌هایی که برای آن اعتبار در نظر گرفته می‌شود، در راستای این سیاست‌ها قرار داشته باشد، تا برنامه دوم توسعه‌ای ذیل سند چشم‌انداز، به نحو احسن اجرایی شود؛ برنامه‌هایی چون اجرای طرح مهندسی فرهنگی کشور، پیوست فرهنگی طرح‌های مهم، اندیشه‌های حضرت امام خمینی (ره)، شاخص‌های زندگی اجتماعی، فرهنگی، اقتصادی، سیاسی، جریان‌های انحرافی در حوزه دین، فناوری‌های اطلاعاتی و ارتباطی و باور و عزم ملی برای تحقق چشم‌انداز، همگی دارای ظرفیت‌های بسیاری است که اجرایی شدن آنها در طی یک برنامه پنج‌ساله باید مد نظر قرار گیرد.

اگرچه بودجه سال ۱۳۸۹ رنگ و بوی برنامه چهارم را با خود دارد و کمتر نشان از برنامه پنجم و قبل از آن سیاست‌های کلی این برنامه را دارد، اما امید می‌رود فعالیت‌هایی که در ذیل این برنامه‌ها مد نظر قرار می‌گیرند، در جهت اجرایی شدن سیاست‌ها و دستیابی به اهداف آن باشند.

با این حال نمی‌توان انکار کرد که به برخی از بندهای امور فرهنگی سیاست‌های کلی برنامه پنجم مانند فناوری‌های اطلاعاتی و ارتباطاتی توجه اندکی شده است. هرچند که در اهمیت «استفاده بهینه از فناوری‌های اطلاعاتی و ارتباطاتی برای تحقق اهداف فرهنگی نظام» می‌توان مطالب بسیاری ارائه داد که در این مجال نمی‌گنجد، اما اعتبار در نظر گرفته شده در لایحه بودجه سال ۱۳۸۹ برای برنامه مرتبط با این سیاست (۳۰۲۸۳ - برنامه ساماندهی و توسعه رسانه‌ها و فعالیت‌های فرهنگی دیجیتال) در کل فصل فرهنگ و هنر، ... سهمی ۰/۳۴ درصدی در نظر گرفته شد.

این میزان اعتبار، اهمیت چندانی از این بند از امور فرهنگی سیاست‌های کلی برنامه پنجم را نشان نمی‌دهد.

در کلیت فصل نیز ضعف تخصیص اعتبارات به این حوزه خود گویای ناگفته‌های بسیاری است که بودجه و اعتبارات خود را نشان می‌دهد. سهم فصل فرهنگ و هنر، رسانه‌های جمعی و گردشگری از مجموع اعتبارات امور اجتماعی و فرهنگی ۶/۳۷ درصد است. این سهم در مقابل اهمیت و وظیفه سنگینی که برعهده فرهنگ گذاشته می‌شود، بسیار ناچیز است.

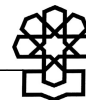
ج) برنامه پنجم توسعه

لایحه برنامه پنجم اینک در مجلس شورای اسلامی هنوز برای بررسی در دستور کار قرار نگرفته و بررسی آن به سال آینده موکول شده است. از آنجایی که لایحه بودجه سال ۱۳۸۹ نیز براساس این برنامه تهیه و ارائه شده است، انتظار تطابق بیشتری باید میان این دو شاهد باشیم.

در برنامه پنجم توسعه در حوزه فرهنگ اسلامی - ایرانی ۱۷ ماده آمده است که از آن می‌توان برنامه‌های مختلفی را پیدا کرد. برنامه‌هایی چون طرح‌های پیوست فرهنگی و مهندسی فرهنگی، حمایت از اشخاص حقیقی و حقوقی (خصوصی، تعاونی و عمومی) غیردولتی فعال در حوزه‌های دین، مذهب، فرهنگ، هنر و میراث فرهنگی، توسعه تولیدات و فعالیت‌های رسانه‌ای نوین و دیجیتالی، بازی‌های رایانه‌ای، خط و زبان فارسی و ... اندیشه‌های امام خمینی (ره)، توسعه فضاهای مذهبی و بهره‌گیری از بقاع متبرکه و اماکن مذهبی، حمایت از توسعه انجمن‌ها و قطب‌های علمی حوزوی و کرسی‌های نظریه‌پردازی، تأسیس و فعالیت صندوق‌های غیردولتی، توسعه فضاهای فرهنگی و هنری، ساماندهی فضای رسانه‌ای کشور، حمایت از صندوق توسعه گردشگری، حمایت از بخش غیردولتی در امور زائران در کشور، بسیاری از این برنامه‌ها می‌تواند با توجیحات برنامه‌ریزی اجرایی، به‌صورت مختلف در لایحه بودجه خود را نشان دهد، اما آنچه که از محتوای فصل فرهنگ و هنر، رسانه‌های جمعی و گردشگری فهم می‌شود آن است که میزان انطباق بودجه با برنامه پنجم کمتر از حد انتظار است. به عبارتی باید در لایحه بودجه سال ۱۳۸۹، حداقل یک برنامه که نشان‌دهنده عزم دولت برای اجرای ماده (۱) برنامه پنجم و علی‌الخصوص ماده (۲) که هم در سیاست‌های کلی ابلاغی و هم برنامه پنجم آمده (مبنی بر تهیه پیوست فرهنگی و طرح مهندسی فرهنگی)، نمی‌توان به ظاهر یافت، اما نباید انکار کرد که ردپایی از سایر مواد برنامه پنجم توسعه را می‌توان در بودجه یافت، هرچند نه به یقین.

بخش سوم - حوزه‌های فصل فرهنگ و هنر، رسانه‌های جمعی و گردشگری

در این قسمت برنامه‌های ذیل فصل فرهنگ و هنر، ... که از تنوع شکلی به‌نسبت روشنی برخوردار است در پنج حوزه میراث فرهنگی و گردشگری، هنر، رسانه‌ها، تبلیغی - دینی، جوانان و زنان و

خانواده و دیگر برنامه‌های فرهنگی مورد بررسی قرار خواهیم داد. در این بررسی، ابتدا تصویری از دستگاه‌هایی که از قبل این برنامه‌ها اعتبار دریافت می‌کنند، ارائه می‌شود. پس از آن میزان تغییرات و رشد در اعتبارات برنامه‌های حوزه‌های مربوطه را مورد توجه قرار خواهیم داد. سپس نسبت هر یک از برنامه‌ها در فصل و در حوزه مربوطه نشان داده می‌شود و در نهایت رابطه آنها با برنامه‌ها و سیاست‌های توسعه‌ای تبیین خواهد شد. دلیل و مبنای تقسیم‌بندی هر یک از این حوزه‌ها، شکل ظاهری برنامه‌ها و ارتباط آن با حوزه‌های فوق‌الذکر است، تا براین اساس بتوان با یک تقسیم‌بندی مناسب، جریان فرهنگی حاکم بر برنامه‌های بودجه‌ای تبیین شود. شایان ذکر است به دلیل اهمیت حوزه رسانه‌ها، برای بررسی این حوزه ملی، گزارشی مستقل در مرکز ارائه خواهد شد.

الف) حوزه میراث فرهنگی و گردشگری در لایحه بودجه سال ۱۳۸۹

بخش میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری به عنوان یکی از فعالیت‌های چند بعدی اقتصادی - فرهنگی و اجتماعی در ذیل برنامه‌های فصل فرهنگ و هنر، رسانه‌های جمعی و گردشگری قرار گرفته است. عمده فعالیت‌های این حوزه در قالب برنامه‌های لایحه بودجه سال ۱۳۸۹ در ۹ بند به شرح جدول ۱۱ آورده شده است:

جدول ۱۱. عناوین برنامه‌های حوزه میراث فرهنگی و گردشگری در لایحه بودجه سال ۱۳۸۹

شماره طبقه‌بندی	عنوان برنامه
۳۰۲۲۷	اکتشاف باستان‌شناختی و تاریخی
۳۰۲۳۳	تأمین، حفاظت و مرمت میراث غیرمنقول با ارزش فرهنگی و تاریخی
۳۰۲۳۴	تأمین، حفظ و مرمت اشیای با ارزش فرهنگی و تاریخی
۳۰۲۳۷	تشویق گردشگری داخلی
۳۰۲۳۸	توسعه زیرساخت‌های مورد نیاز گردشگری
۳۰۲۴۴	جذب گردشگران ورودی به کشور
۳۰۲۴۶	حفظ و نگهداری میراث ملی
۳۰۲۶۳	گسترش خدمات موزه‌ای
۳۰۲۶۷	مرمت و بازسازی اسناد و کتب آسیب‌دیده

۱. دستگاه‌هایی که از برنامه‌های حوزه اعتبار دریافت می‌کنند

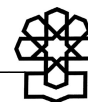
به دلیل گستردگی فعالیت حوزه میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری دستگاه‌های مختلفی به طور مستقیم و غیرمستقیم در این فعالیت‌ها مشارکت می‌کنند. جدول ۱۲ نوع دستگاه و میزان اعتبار دریافتی در لایحه بودجه سال ۱۳۸۹ را نشان می‌دهد.

جدول ۱۲. دستگاه‌هایی که از برنامه‌های حوزه میراث فرهنگی و گردشگری در لایحه بودجه سال ۱۳۸۹ اعتبار دریافت کرده‌اند و وضعیت آن برنامه‌ها در قانون بودجه سال ۱۳۸۸

(ارقام به میلیون ریال)

شماره طبقه‌بندی	عنوان برنامه	نام دستگاه اعتبارگیرنده در قانون سال ۱۳۸۸	نام دستگاه در لایحه سال ۱۳۸۹	اعتبار از آن برنامه در لایحه سال ۱۳۸۹
۳۰۲۲۷	اکتشاف باستان‌شناختی و تاریخی	سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری	سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری	۵۰۰۰
		استانی	استانی	۱۴۲۲۲۶
۳۰۲۳۳	تأمین و حفاظت و مرمت میراث غیرمنقول	سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری	سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری	۱۱۹۰۴۰۰
		استانی	استانی	۹۵۴۰۶۳
۳۰۲۳۴	تأمین و حفاظت و مرمت اشیای با ارزش فرهنگی و تاریخی	سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری	سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری	۴۱۰۰۰
		استانی	استانی	۸۰۱۲۵
۳۰۲۳۷	تشویق گردشگری داخلی	سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری	سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری	۱۵۵۰۰۰
		استانی	استانی	۹۸۸۶۹
۳۰۲۳۸	توسعه زیرساخت‌های گردشگری	سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری	سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری	۱۱۹۱۶۲۱
		استانی	استانی	۱۱۱۵۳۳۵
۳۰۲۴۴	جذب گردشگران ورودی به کشور	سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری	سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری	۱۲۲۰۰۰
۳۰۲۴۶	حفاظت و نگهداری میراث ملی	مجلس شورای اسلامی	مجلس شورای اسلامی	۵۳۰۰۰
۳۰۲۶۳	گسترش خدمات موزه‌ای	وزارت نیرو	وزارت نیرو	۸۱۵۹
		سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری	سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری	۵۲۵۰۰۰
		ستاد فرماندهی نیروهای مسلح جمهوری اسلامی ایران	معاونت راهبردی	۵۱۰۹۲۳
		استانی	استانی	۱۱۲۰۲۶۹
۳۰۲۶۷	مرمت و بازسازی اسناد و کتب آسیب‌دیده	سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری	نهاد ریاست‌جمهوری	۱۶۰۷۲۰

همان‌طور که در جدول ۱۲ مشاهده می‌شود، در لایحه بودجه سال ۱۳۸۹، سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری؛ مجلس شورای اسلامی، وزارت نیرو، معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی ریاست جمهوری و نهاد ریاست جمهوری، دستگاه‌های دریافت‌کننده اعتبار از این حوزه محسوب می‌شوند.

۲. تغییرات میزان اعتبار برنامه‌های حوزه

اصولاً دستگاه‌های اجرایی با توجه به تحولات اقتصادی، تغییر در سطح عمومی قیمت‌ها (تورم) و احتمال تغییر در میزان درآمدهای دولت و تغییر در حجم فعالیت‌ها و پاسخگویی به تقاضاهای جدید و رسیدن به اهداف برنامه‌های میان‌مدت و بلندمدت، میزان اعتبارات خود را افزایش می‌دهند. بر همین اساس، میزان اعتبار بخش در سال ۱۳۸۹ در مقایسه با سال ۱۳۸۸ تغییر قابل توجهی را نشان می‌دهد. نکته قابل توجه آن است که برنامه‌ها تقریباً با همان عنوان و تعداد سال گذشته آورده شده و علیرغم تأکید بر تنظیم بودجه براساس برنامه پنجم، ردپای مشخصی از احکام برنامه پنجم در لایحه بودجه در این حوزه دیده نمی‌شود.

جدول ۱۳. تغییرات میزان اعتبارات برنامه‌های حوزه میراث فرهنگی و گردشگری در لایحه

بودجه سال ۱۳۸۹ و مقایسه آن با قانون بودجه سال ۱۳۸۸ (ارقام به میلیون ریال)

شماره طبقه‌بندی	عنوان برنامه	لایحه سال ۱۳۸۹	قانون سال ۱۳۸۸	درصد تغییرات لایحه سال ۱۳۸۹ نسبت به قانون سال ۱۳۸۸
۳۰۲۲۷	اکتشاف باستان‌شناختی و تاریخی	۱۴۸،۲۲۶	۶۷،۷۱۹	۱۱۸/۸۸
۳۰۲۳۳	تأمین، حفاظت و مرمت میراث غیرمنقول با ارزش فرهنگی و تاریخی	۲،۱۴۴،۴۶۳	۱،۴۸۵،۵۳۹	۴۴/۳۶
۳۰۲۳۴	تأمین، حفظ و مرمت اشیای با ارزش فرهنگی و تاریخی	۱۲۱،۱۲۵	۹۷،۶۶۰	۲۴/۰۳
۳۰۲۳۷	تشویق گردشگری داخلی	۲۵۳،۸۶۹	۱۷۹،۰۴۸	۴۱/۷۹
۳۰۲۳۸	توسعه زیرساخت‌های مورد نیاز گردشگری	۲،۳۰۶،۹۵۶	۱،۱۷۱،۷۱۴	۹۶/۸۹
۳۰۲۴۴	جذب گردشگران ورودی به کشور	۱۲۲،۰۰۰	۸۰،۶۰۰	۵۱/۳۶
۳۰۲۴۶	حفظ و نگهداری میراث ملی	۵۳،۰۰۰	۴۰،۴۸۲	۳۰/۹۲
۳۰۲۶۳	گسترش خدمات موزه‌ای	۷۰۷،۳۶۱	۴۵۴،۰۹۹	۵۵/۷۷
۳۰۲۶۷	مرمت و بازسازی اسناد و کتب آسیب‌دیده	۱۶،۷۲۰	۳۱،۷۵۰	-۴۷/۳۴
مجموع و نسبت آن		۵،۸۷۳،۷۲۰	۳۶۰،۸۶۱۱	۶۲/۷۲

مجموع اعتبارات حوزه میراث فرهنگی و گردشگری در لایحه بودجه سال ۱۳۸۹ نسبت به قانون بودجه سال ۱۳۸۸، ۶۲/۷۲ درصد افزایش داشته است. بیشترین تغییر مربوط به «برنامه اکتشاف باستان‌شناختی و تاریخی (۳۰۲۲۷)» با حدود ۱۲۰ درصد است و کمترین آن مربوط به «برنامه مرمت و بازسازی اسناد و کتب آسیب‌دیده (۳۰۲۶۷)» با ۴۷/۳۴- درصد است. افزایش اعتبار «برنامه توسعه زیرساخت‌های گردشگری (۳۰۲۳۸)» به میزان ۹۶/۸۹ درصد با توجه به سیاست‌های کاهش تصدیگری دولت، محل اشکال است و چون دولت این اعتبار را اغلب در مناطق نمونه گردشگری هزینه می‌کند برخلاف قانون است. براساس ماده (۷) آیین‌نامه اجرایی، مناطق نمونه گردشگری سازمان فقط صادرکننده مجوز این‌گونه مناطق و هماهنگ‌کننده است و نیازی به سرمایه‌گذاری برای زیرساخت‌های این بخش ندارد.

۳. نسبت اعتبار بخش میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری به کل اعتبارات فصل

اعتبار بخش میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری از کل بودجه ۳۱۱۷۶۲۸۲ میلیون ریالی فصل فرهنگ و هنر و گردشگری ۸۵۷۳۷۲۰ میلیون ریال، یعنی معادل ۱۸/۸۴ درصد است.

جدول ۱۴. نسبت درصدی اعتبار برنامه‌های حوزه میراث فرهنگی و گردشگری به کل فصل فرهنگ و هنر، ... و با مجموع حوزه میراث فرهنگی و گردشگری در لایحه بودجه سال ۱۳۸۹

نسبت درصدی هر برنامه به حوزه میراث فرهنگی و گردشگری	نسبت درصدی هر برنامه به کل فصل در لایحه سال ۱۳۸۹			لایحه سال ۱۳۸۹					عنوان برنامه	شماره طبقه‌بندی
	جمع اعتبارات	استانی	ملی	جمع کل			تملك دارایی سرمایه‌ای	هزینه‌ای		
				جمع کل	استانی	ملی				
۲/۵۲	۰/۴۸	۱/۷۶	۰/۰۲	۱۴۸۲۲۶	۱۴۳۲۲۶	۵۰۰۰	۱۰۵۰۱۸	۴۳۲۰۸	اکتشاف باستان‌شناختی و تاریخی	۳۰۲۲۷
۳۶/۵۱	۶/۸۸	۱۱/۷۳	۵/۱۷	۲۱۴۴۴۶۳	۹۵۴۰۶۳	۱۱۹۰۴۰۰	۱۸۰۹۵۱۹	۳۳۴۹۴۳	تأمین، حفاظت و مرمت میراث غیرمنقول با ارزش فرهنگی و تاریخی	۳۰۲۳۳
۲/۰۶	۰/۳۹	۰/۹۹	۰/۱۸	۱۲۱۱۲۵	۸۰۱۲۵	۴۱۰۰۰	۰	۱۲۱۱۲۵	تأمین، حفظ و مرمت اشیای با ارزش فرهنگی و تاریخی	۳۰۲۳۴
۴/۳۲	۰/۸۱	۱/۲۲	۰/۶۷	۲۵۳۸۶۹	۹۸۸۶۹	۱۵۵۰۰۰	۰	۲۵۳۸۶۹	تشویق گردشگری داخلی	۳۰۲۳۷
۳۹/۲۸	۷/۴۰	۱۳/۷۲	۵/۱۷	۲۳۰۶۹۵۶	۱۱۱۵۳۳۵	۱۱۹۱۶۲۱	۲۳۰۶۹۵۶	۰	توسعه زیرساخت‌های مورد نیاز گردشگری	۳۰۲۳۸
۲/۰۸	۰/۳۹	۰/۰۰	۰/۵۳	۱۲۲۰۰۰	۰	۱۲۲۰۰۰	۰	۱۲۲۰۰۰	جذب گردشگران ورودی به کشور	۳۰۲۴۴
۰/۹۰	۰/۱۷	۰/۰۰	۰/۲۳	۵۳۰۰۰	۰	۵۳۰۰۰	۰	۵۳۰۰۰	حفظ و نگهداری میراث ملی	۳۰۲۴۶
۱۲/۰۴	۲/۲۷	۱/۳۸	۲/۵۸	۷۰۷۳۶۱	۱۱۲۲۶۹	۵۹۵۰۹۲	۵۶۰۸۵۴	۱۴۶۵۰۷	گسترش خدمات موزه‌ای	۳۰۲۶۳
۰/۲۸	۰/۰۵	۰/۰۰	۰/۰۷	۱۶۷۲۰	۰	۱۶۷۲۰	۰	۱۶۷۲۰	مرمت و بازسازی اسناد و کتب آسیب‌دیده	۳۰۲۶۷
۱۰۰/۰۰	۱۸/۸۴	۳۰/۷۹	۱۴/۶۲	۵۸۷۳۷۲۰	۲۵۰۳۸۸۷	۳۳۶۹۸۳۳	۴۷۸۲۳۴۷	۱۰۹۱۳۷۲	جمع کل حوزه میراث فرهنگی و گردشگری	

از مجموع میزان اعتبارات فصل، ۳۶/۲۸ درصد به «برنامه توسعه زیرساخت‌های مورد نیاز گردشگری» و ۳۶/۵۱ درصد به «برنامه تأمین، حفاظت و مرمت میراث غیرمنقول با ارزش فرهنگی و تاریخی» اختصاص یافته و باقیمانده اعتبارات به سایر برنامه‌ها اختصاص یافته است.

۴. میزان تطابق برنامه‌های حوزه با سیاست‌های توسعه‌ای

برنامه‌های لایحه بودجه سال ۱۳۸۹ در اغلب موارد با قانون برنامه چهارم توسعه و لایحه برنامه پنجم همخوانی دارد. به طوری که برخی از موارد، ادامه روند برنامه چهارم و یا در راستای موادی از لایحه برنامه پنجم است.

۴-۱. عدم موفقیت برنامه در قانون برنامه چهارم

مواردی مانند حمایت از ایجاد موزه‌های تخصصی، مرمت آثار فرهنگی و تاریخی با ارزش منقول و غیرمنقول از این‌گونه برنامه‌هاست که در ارزیابی عملکرد برنامه چهارم حد اکثر ۵۰ درصد پیشرفت داشته است و نشان‌دهنده عدم موفقیت در اجرای برنامه است.

۴-۲. عدم هماهنگی برنامه لایحه با قوانین برنامه

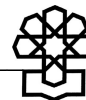
- مواردی مانند برنامه توسعه گردشگری ورودی در برنامه چهارم و در لایحه برنامه پنجم مورد بی‌توجهی قرار گرفته، اما در لایحه بودجه سال ۱۳۸۹ برای آن اعتبار در نظر گرفته شده است.

- در لایحه برنامه پنجم ماده (۱۳) لایحه که صرفاً به موضوع بخش میراث فرهنگی و گردشگری اختصاص یافته و در بخش صنعت و معدن که مواد (۱۴۳-۱۳۷) را دربرمی‌گیرد.

- هیچ‌گونه اشاره‌ای به موضوع صنایع دستی نشده است، درحالی که در لایحه بودجه سال ۱۳۸۹ معادل ۱۱۹۰۱۴ میلیون ریال اعتبار برای این بخش در قالب سه برنامه در ذیل فصل صنعت و معدن در نظر گرفته شد، که در لایحه بودجه سال ۱۳۸۹ نسبت به قانون بودجه سال ۱۳۸۹ معادل ۱۶/۳۵ درصد رشد داشته است.

- درحالی که در لایحه برنامه پنجم، دولت ماده یا بندی در ارتباط با نحوه توسعه گردشگری بین‌الملل (جذب گردشگران ورودی) پیشنهاد نکرده است، اعتبار این بخش رشد ۳۶/۵۱ درصدی را نشان می‌دهد.

- در بخش گردشگری داخلی هم مهمترین فعالیت در نظر گرفته شده ایجاد صندوق توسعه گردشگری است که مقرر است ایجاد این صندوق نیز توسط بخش خصوصی انجام شود، اما بودجه‌ای معادل ۲۵۳۸۶۹ میلیون ریال برای آن در نظر گرفته شده است.

ب) حوزه هنر در لایحه بودجه سال ۱۳۸۹

در فصل فرهنگ و هنر، رسانه‌های جمعی و گردشگری در لایحه بودجه سال ۱۳۸۹، می‌توان ۶ برنامه یافت که ماهیت شکلی هنری دارند. این برنامه‌ها عبارتند از: برنامه خدمات فرهنگی و هنری (۳۰۲۰۲)، برنامه حمایت و گسترش سینمای ملی (۳۰۲۵۷)، برنامه حمایت و گسترش هنرهای تجسمی (۳۰۲۵۸)، برنامه حمایت و گسترش هنرهای نمایشی (۳۰۲۵۹)، برنامه حمایت و صیانت از موسیقی ملی (۳۰۲۷۳) و برنامه حمایت و گسترش امور ادبی (۳۰۲۷۷). مجموعه سهم این برنامه‌ها از کل اعتبارات فصل فرهنگ و هنر ...، ۱۲/۶۱ درصد است.

۱. دستگاه‌هایی که در برنامه‌های حوزه هنر اعتبار می‌گیرند

در لایحه بودجه سال ۱۳۸۹، وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی (۴ برنامه) و معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی ریاست‌جمهوری (۵ برنامه)، اکثر اعتبارات برنامه‌های حوزه هنر را به خود اختصاص داده‌اند. بخش دیگر اعتبارات این حوزه نیز به مجلس شورای اسلامی (۱) و وزارت آموزش و پرورش (هرکدام ۱ مورد) اختصاص یافته است. سایر اعتبارات این حوزه به‌عنوان اعتبار استانی در نظر گرفته شده است.

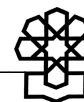
نکته قابل توجه آنکه، تعداد دستگاه‌هایی که از برنامه‌های حوزه هنر - طبق قانون بودجه سال ۱۳۸۸ - اعتبار دریافت کرده‌اند، نیز چهار دستگاه بوده است. با این تفاوت که به‌جای معاونت برنامه‌ریزی و... ریاست‌جمهوری، سازمان تبلیغات اسلامی از این برنامه‌ها اعتبار دریافت کرده بود. این تغییر بنا به تصویب مجلس صورت گرفته بود.

جدول ۱۵. دستگاه‌هایی که از برنامه‌های حوزه هنر در لایحه بودجه سال ۱۳۸۹ اعتبار دریافت کرده‌اند و وضعیت دستگاه‌های متولی آن برنامه‌ها در قانون بودجه سال ۱۳۸۸

(ارقام به میلیون ریال)

شماره طبقه‌بندی	عنوان برنامه	نام دستگاه در قانون سال ۱۳۸۸	نام دستگاه در لایحه سال ۱۳۸۹	اعتبار از آن برنامه در لایحه سال ۱۳۸۹
۳۰۲۰۲	خدمات فرهنگی و هنری	مجلس شورای اسلامی	مجلس شورای اسلامی	۲,۶۵۱
		استانی	استانی	۳,۱۶۲,۴۹۰
۳۰۲۵۷	حمایت و گسترش سینمای ملی	سازمان تبلیغات اسلامی	معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی ریاست جمهوری	۴۹,۰۰۰
		وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی	وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی	۵۰۰,۰۰۱
۳۰۲۵۸	حمایت و گسترش هنرهای تجسمی	سازمان تبلیغات اسلامی	معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی ریاست جمهوری	۲۳,۰۰۰
		وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی	وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی	۸۰,۰۰۰
۳۰۲۵۹	حمایت و گسترش هنرهای نمایشی	سازمان تبلیغات اسلامی	معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی ریاست جمهوری	۳۱,۰۰۰
		کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان	وزارت آموزش و پرورش	۸,۱۰۲
۳۰۲۷۳	حمایت و صیانت از موسیقی ملی	وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی	وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی	۱۹۴,۹۹۹
		سازمان تبلیغات اسلامی	معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی ریاست جمهوری	۱۲,۰۰۰
۳۰۲۷۷	حمایت و گسترش امور ادبی	وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی	وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی	۹۲,۰۹۹
		سازمان تبلیغات اسلامی	معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی ریاست جمهوری	۸۷,۵۰۰

۲. تغییرات در اعتبار برنامه‌های حوزه هنر

تغییر اعتبارات حوزه هنر در لایحه بودجه سال ۱۳۸۹ بسیار چشمگیر است. چنان‌که میانگین این تغییرات نسبت به قانون بودجه سال ۱۳۸۸، حدود ۶۳ درصد است، اما نسبت به لایحه بودجه سال ۱۳۸۸، تنها ۲۷/۶۶ درصد است. این نکته نیز قابل اشاره است که تغییر و به عبارتی رشد اعتبارات حوزه هنر، از تعادل میان برنامه‌ها برخوردار نیست. یعنی برنامه‌ای چون، حمایت و صیانت از موسیقی ملی، از رشد ۱۴ درصدی برخوردار است، اما برنامه حمایت و گسترش امور ادبی دارای رشدی ۳۳۹ درصدی بوده است.

جدول ۱۶. تغییرات میزان اعتبارات برنامه‌های حوزه هنر در لایحه بودجه سال ۱۳۸۹ و مقایسه

(ارقام به میلیون ریال)

آن با قانون بودجه سال ۱۳۸۸

شماره طبقه‌بندی	عنوان برنامه	لایحه سال ۱۳۸۹	قانون سال ۱۳۸۸	درصد تغییرات لایحه سال ۱۳۸۹ نسبت به قانون سال ۱۳۸۸
۳۰۲۰۲	خدمات فرهنگی و هنری	۳,۱۶۵,۱۴۱	۱,۷۳۷,۰۴۶	۸۲/۲۱
۳۰۲۵۷	حمایت و گسترش سینمای ملی	۵۴۹,۰۰۱	۴۷۴,۳۲۰	۱۵/۷۴
۳۰۲۵۸	حمایت و گسترش هنرهای تجسمی	۱۰۳,۰۰۰	۸۷,۴۵۹	۱۷/۷۷
۳۰۲۵۹	حمایت و گسترش هنرهای نمایشی	۲۳۴,۱۰۱	۱۹۵,۸۸۱	۱۹/۵۱
۳۰۲۷۳	حمایت و صیانت از موسیقی ملی	۱۰۴,۰۹۹	۹۱,۱۱۷	۱۴/۲۵
۳۰۲۷۷	حمایت و گسترش امور ادبی	۸۷,۵۰۰	۱۹,۹۱۵	۳۳۹/۳۷
	مجموع و نسبت آن	۴۲۴۲۸۴۲	۲۶۰۵۷۳۸	۶۲/۸۳

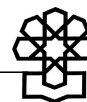
۳. نسبت اعتبار برنامه‌های حوزه هنر به کل فصل

یکی از شاخص‌هایی که می‌توان براساس آن به اهمیت برنامه‌ها در یک سیاست دست یافت نسبت بودجه یا اعتبار اختصاص یافته به یک برنامه، به کل حوزه مربوطه و فصل مورد نظر است. براین اساس در لایحه بودجه سال ۱۳۸۹، سهم مجموع اعتبارات برنامه‌های حوزه هنر از فصل ذیل آن، ۱۳/۶۱ درصد است، که عمده آن مربوط به اعتبارات استانی است که دارای سهمی در حدود ۳۹ درصدی و مربوط به برنامه ۳۰۲۰۲ (برنامه خدمات فرهنگی و هنری) می‌باشد. سهم مجموع سایر برنامه‌های حوزه هنر از اعتبارات فصل تقریباً ۳/۵ درصد است. هرچند این نکته نیز قابل اشاره است که در این میان، سهم اصلی را تملک دارایی سرمایه‌ای مربوط به برنامه ۳۰۲۰۲ برعهده دارد نه اعتبار هزینه‌ای این برنامه‌ها. پس از برنامه ۳۰۲۰۲ نیز، برنامه ۳۰۲۵۷ (سینمای ملی) بیشترین سهم را داراست. نکته قابل توجه این که اگرچه برنامه (۳۰۲۷۷) دارای رشدی معادل ۳۳۹/۳۷ درصدی است، اما وقتی این رشد با سهم اعتبار این برنامه (۰/۲۸ درصد) از فصل فرهنگ و هنر، ... مقایسه شود، چندان حائز اهمیت نخواهد بود.

جدول ۱۷. نسبت درصدی اعتبار برنامه‌های حوزه هنر به کل فصل فرهنگ و هنر، ... و با مجموع حوزه هنر در لایحه بودجه سال ۱۳۸۹

نسبت درصدی هر برنامه به حوزه هنر	نسبت هر برنامه به کل فصل در لایحه سال ۱۳۸۹			لایحه سال ۱۳۸۹					عنوان برنامه	شماره طبقه‌بندی
	جمع اعتبارات	استانی	ملی	جمع کل			تملك دارایی سرمایه‌ای	هزینه‌ای		
				جمع کل	استانی	ملی				
۷۴/۶۰	۱۰/۱۵	۳۸/۸۹	۰/۰۱	۳,۱۶۵,۱۴۱	۳,۱۶۲,۴۹۰	۲,۶۵۱	۳,۱۶۵,۱۴۱	۰	خدمات فرهنگی و هنری	۳۰۲۰۲
۱۲/۹۴	۱/۷۶	۰/۰۰	۲/۳۸	۵۴۹,۰۰۱	۰	۵۴۹,۰۰۱	۰	۵۴۹,۰۰۱	حمایت و گسترش سینمای ملی	۳۰۲۵۷
۲/۴۳	۰/۳۳	۰/۰۰	۰/۴۵	۱۰۳,۰۰۰	۰	۱۰۳,۰۰۰	۰	۱۰۳,۰۰۰	حمایت و گسترش هنرهای تجسمی	۳۰۲۵۸
۵/۵۲	۰/۷۵	۰/۰۰	۱/۰۲	۲۳۴,۱۰۱	۰	۲۳۴,۱۰۱	۰	۲۳۴,۱۰۱	حمایت و گسترش هنرهای نمایشی	۳۰۲۵۹
۲/۴۵	۰/۳۳	۰/۰۰	۰/۴۵	۱۰۴,۰۹۹	۰	۱۰۴,۰۹۹	۰	۱۰۴,۰۹۹	حمایت و صیانت از موسیقی ملی	۳۰۲۷۳
۲/۰۶	۰/۲۸	۰/۰۰	۰/۳۸	۸۷,۵۰۰	۰	۸۷,۵۰۰	۰	۸۷,۵۰۰	حمایت و گسترش امور ادبی	۳۰۲۷۷
۱۰۰/۰۰	۱۳/۶۱	۳۸/۸۹	۴/۶۹	۴,۲۴۲,۸۴۲	۳,۱۶۲,۴۹۰	۱,۰۸۰,۳۵۲	۳,۱۶۵,۱۴۱	۱,۰۷۷,۷۰۱	جمع کل حوزه هنر	

۴. میزان تطابق برنامه‌های بودجه با برنامه‌ها و سیاست‌های توسعه

برنامه‌های حوزه هنر در فصل فرهنگ، از همخوانی چندانی با برنامه‌های توسعه‌ای چهارم و پنجم و سیاست‌های کلی برنامه پنجم برخوردار نیستند. بخشی از این امر به دلیل به‌کارگیری عنوانی بسیار کلی برای برنامه‌های بودجه است که گاهی از خود برنامه‌های توسعه‌ای کلی‌تر هستند. چنان‌که برنامه حمایت و گسترش سینمای ملی، از ابعاد مختلفی قابل تعمیم و تفسیر است، که این امر از قابلیت ارزیابی و نتیجه‌دهی این برنامه نسبت به برنامه‌ها و سیاست‌ها می‌کاهد و بر ابهام آن می‌افزاید.

براین اساس، برخی از برنامه‌های هنری ناتمام از برنامه چهارم توسعه و نیز برنامه‌های منبعث از سیاست‌های کلی نظام و نیز برنامه‌های هنری در برنامه پنجم، باید در بودجه سال ۱۳۸۹ در نظر گرفته شود. برخی از این برنامه‌ها عبارتند از:

- اصلاح قوانین هنری،
- برنامه کمک به کودکان، دانش‌آموزان و دانشجویان برای خرید محصولات فرهنگی هنری،
- حمایت از بخش‌های غیردولتی در حوزه‌های تولید و توزیع، صدور خدمات و محصولات،
- کمک به صندوق بیمه بیکاری هنرمندان،
- حمایت از آثار هنری، ادبی با موضوع امام خمینی (ره) و اندیشه‌های ایشان و اندیشه‌های دینی سیاسی مقام معظم رهبری،
- حمایت از فعالیت‌های دیجیتالی،
- حمایت از صندوق‌های غیردولتی فعال در حوزه فرهنگ و هنر،
- حمایت از شهرک‌های سینمایی،
- حمایت و گسترش فناوری‌های نوین در حوزه هنر،
- حمایت از آثار هنری با ارزش‌های مندرج در ماده (۳) برنامه پنجم توسعه.

ج) حوزه تبلیغی - دینی در لایحه بودجه سال ۱۳۸۹

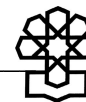
در لایحه بودجه سال ۱۳۸۹، ۱۸ برنامه با رویکرد تبلیغی - دینی در فصل فرهنگ و هنر، ... وجود دارد سهم اعتبارات این برنامه‌ها از کل اعتبارات فصل ۲۰/۱۰ درصد است و نسبت به سال قبل ۳۷/۱۴ درصد رشد داشته است.

۱. دستگاه‌هایی که از برنامه‌های حوزه تبلیغی - دینی اعتبار دریافت می‌کنند

در لایحه بودجه سال ۱۳۸۹، با توجه به رویکرد کلی حاکم بر بودجه، هفت دستگاه از اعتبارات اختصاصی این برنامه‌ها بهره می‌گیرند. این دستگاه‌ها شامل معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی رئیس‌جمهور (از ۹ برنامه)، وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی (از ۱۰ برنامه)، نهاد ریاست‌جمهوری (از ۲ برنامه)، وزارت علوم، تحقیقات و فناوری (۱ برنامه)، وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی (۱ برنامه)، ستاد فرماندهی کل نیروهای مسلح (۱ برنامه) و وزارت آموزش و پرورش (۱ برنامه) می‌باشند.

این تعداد دستگاه‌ها در قانون بودجه سال ۱۳۸۸ با توجه به مصوبه مجلس شورای اسلامی شامل ۱۶ دستگاه می‌شد. جدول زیر این دستگاه‌ها را به تفکیک برنامه‌ها نشان می‌دهد. قابل توجه است که از اعتبارات مربوط به برنامه ۳۰۲۶۰ بیشترین تعداد دستگاه‌ها سهم می‌برند.

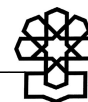
جدول ۱۸. دستگاه‌هایی که از حوزه تبلیغی- دینی در لایحه بودجه سال ۱۳۸۹ اعتبار دریافت کرده‌اند و وضعیت دستگاه‌های متولی آن برنامه‌ها در قانون بودجه سال ۱۳۸۸

(ارقام به میلیون ریال)

شماره طبقه‌بندی	عنوان برنامه	نام دستگاه در قانون سال ۱۳۸۸	نام دستگاه در لایحه سال ۱۳۸۹	اعتبار از آن برنامه در لایحه سال ۱۳۸۹
۳۰۲۱۳	آموزش‌های رسمی طلاب علوم دینی	دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم	معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی رئیس‌جمهور	۱۱۷،۸۵۷
۳۰۲۱۸	اعزام زائران به حج عمره و عتبات عالیات	سازمان حج و زیارت	وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی	۹۰،۳۵۲
۳۰۲۱۹	اعزام زائران به حج تمتع	سازمان حج و زیارت	وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی	۶۰،۲۳۸
۳۰۲۲۳	برگزاری مسابقات قرآنی و دینی	سازمان اوقاف و امور خیریه	وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی	۲۳،۰۰۰
			استانی	۱۱۵،۷۳۷
۳۰۲۲۴	برنامه‌ریزی و سازماندهی اجرای مراسم ملی و مذهبی در کشور	مؤسسه نشر آثار حضرت امام (قدس سره)	نهاد ریاست‌جمهوری	۲۲،۴۰۰
		سازمان تبلیغات اسلامی (شورای هماهنگی تبلیغات اسلامی)	معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی رئیس‌جمهور	۶۵،۳۵۰
۳۰۲۲۹	تأمین خدمات فرهنگی و دینی اوقات فراغت	دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم سازمان تبلیغات اسلامی	معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی رئیس‌جمهور	۳۴،۸۴۰
		کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان	وزارت آموزش و پرورش	۲۵۴،۸۷۳
۳۰۲۳۶	ترویج و تشویق قرآن‌آموزی	سازمان تبلیغات اسلامی	معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی رئیس‌جمهور	۲۳،۰۰۰
			استانی	۲۷،۳۶۴
۳۰۲۵۳	حمایت از امور اهل سنت (مذاهب اسلامی)	سازمان اوقاف و امور خیریه	وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی	۲۰۰،۰۰۰
۳۰۲۵۴	حمایت از مدارس و طلاب علوم حوزوی	شورای عالی حوزه‌های علمیه قم	معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی رئیس‌جمهور	۸۴۳،۰۰۰
۳۰۲۶۰	حمایت و هدایت فعالیت‌های فرهنگی - دینی	جهاد دانشگاهی	معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی رئیس‌جمهور	۲۰۲۲،۷۵۵
		مؤسسه نشر آثار حضرت امام (قدس سره)	نهاد ریاست‌جمهوری	۸۹،۳۰۵
		سازمان تبلیغات اسلامی	وزارت علوم، تحقیقات و فناوری	۱۳،۰۰۰
		ستاد فرماندهی کل نیروهای مسلح (بنیاد حفظ آثار و ارزش‌های دفاع مقدس)	وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی	۳۳۷،۷۵۳
		وزارت علوم تحقیقات و فناوری	وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی	۱۲،۶۰۰
		وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی	استانی	۸۵۶،۷۹۰

شماره طبقه‌بندی	عنوان برنامه	نام دستگاه در قانون سال ۱۳۸۸	نام دستگاه در لایحه سال ۱۳۸۹	اعتبار از آن برنامه در لایحه سال ۱۳۸۹
		سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی		
۳۰۲۶۲	شناسایی، جذب، آموزش و اعزام روحانیون و مبلغان دینی	دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم سازمان تبلیغات اسلامی	معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی رئیس‌جمهور وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی	۲۲۴،۹۹۵ ۲۵،۰۰۰
		سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی	استانی	۸۷،۵۱۰
۳۰۲۶۵	گسترش فعالیت‌های فرهنگی مساجد	سازمان تبلیغات اسلامی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی	معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی رئیس‌جمهور وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی	۱۸،۰۰۰ ۲۲۰،۰۰۰
			استانی	۹۶،۱۷۹
۳۰۲۶۹	مطالعه و پژوهش‌های راهبردی فرهنگی - دینی	دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم سازمان تبلیغات اسلامی	معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی رئیس‌جمهور	۱۱۶،۲۷۵
۳۰۲۷۱	نظارت و حمایت از چاپ و نشر معارف قرآنی	سازمان تبلیغات اسلامی	معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی رئیس‌جمهور	۲۲،۲۰۰
۳۰۲۷۹	نظارت و اداره موقوفات کشور	سازمان اوقاف و امور خیریه	وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی استانی	۱۰۰،۰۶۱ ۱۴۸،۳۹۶
۳۰۲۸۰	نظارت و اداره امور بقاع و اماکن مذهبی	سازمان اوقاف و امور خیریه	وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی استانی	۱۴،۰۰۰ ۴۳،۱۴۷
۳۰۲۸۱	ساماندهی و نظارت بر امور خیریه	سازمان اوقاف و امور خیریه	وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی	۵،۰۰۰
۳۰۲۸۹	ساماندهی و حمایت از اعزام کاروان‌های راهیان نور	ستاد مرکزی راهیان نور	ستاد فرماندهی کل نیروهای مسلح جمهوری اسلامی ایران	۷۰،۰۰۰

۲. میزان تغییرات در اعتبارات حوزه تبلیغی - دینی

با توجه به میانگین تغییرات حوزه تبلیغی - دینی (۳۷/۱۴ درصد)، بیشترین رشد اعتبار، مربوط به برنامه اعزام زائران به حج عمره و عتبات عالیات (۳۰۲۱۸) است که معادل ۱۰۱/۶۴ درصد می‌باشد. کمترین تغییر نیز متعلق به برنامه «نظارت و اداره امور بقاع و اماکن مذهبی (۳۰۲۰۸)» است که با رشد ۲۶/۷۴- درصد، کاهش چشمگیری را نسبت به قانون بودجه سال ۱۳۸۸ نشان می‌دهد.

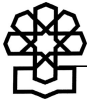
نکته قابل توجه آن است که میزان رشد در برنامه‌های حوزه تبلیغی - دینی بسیار نامتوازن است که بیشترین و کمترین تغییر یاد شده، گویای آن است.

برنامه‌های دیگری که در این حوزه از رشد به نسبت چشمگیری برخوردارند شامل برنامه ساماندهی و حمایت از اعزام کاروان‌های راهیان نور (۸۶/۹۵ درصد)، برنامه حمایت و هدایت فعالیت‌های فرهنگی - دینی (۸۲/۰۲ درصد) و برنامه برگزاری مسابقات قرآنی و دینی (۵۰/۶۲ درصد) است.

جدول ۱۹. تغییرات میزان اعتبارات حوزه تبلیغی - دینی در لایحه بودجه سال ۱۳۸۹

و مقایسه آن با قانون بودجه سال ۱۳۸۸ (ارقام به میلیون ریال)

شماره طبقه‌بندی	عنوان برنامه	لایحه سال ۱۳۸۹	قانون سال ۱۳۸۸	درصد تغییرات لایحه سال ۱۳۸۹ نسبت به قانون سال ۱۳۸۸
۳۰۲۱۳	آموزش‌های رسمی طلاب علوم دینی	۱۱۷،۸۵۷	۷۹،۷۵۸	۴۷/۷۷
۳۰۲۱۸	اعزام زائران به حج عمره و عتبات عالیات	۹،۳۵۲	۴،۶۳۸	۱۰۱/۶۴
۳۰۲۱۹	اعزام زائران به حج تمتع	۶،۲۳۸	۴،۶۳۸	۳۴/۵۰
۳۰۲۲۳	برگزاری مسابقات قرآنی و دینی	۱۳۸،۷۳۷	۹۲،۱۱۲	۵۰/۶۲
۳۰۲۲۴	برنامه‌ریزی و سازماندهی اجرای مراسم ملی و مذهبی در کشور	۸۷،۷۵۰	۶۳،۹۸۰	۳۷/۱۵
۳۰۲۲۹	تامین خدمات فرهنگی و دینی اوقات فراغت	۲۸۹،۷۱۳	۲۰۴،۸۹۵	۴۱/۴۰
۳۰۲۳۶	ترویج و تشویق قرآن آموزی	۵۰،۳۶۴	۳۷،۰۴۵	۳۵/۹۵
۳۰۲۵۳	حمایت از امور اهل سنت (مذاهب اسلامی)	۲۰۰،۰۰۰	۱۹۳،۰۰۰	۳/۶۳
۳۰۲۵۴	حمایت از مدارس و طلاب علوم حوزوی	۸۴۳،۰۰۰	۵۸۰،۰۰۰	۴۵/۳۴
۳۰۲۶۰	حمایت و هدایت فعالیت‌های فرهنگی - دینی	۳،۳۳۲،۲۰۳	۱،۸۳۰،۶۸۸	۸۲/۰۲
۳۰۲۶۲	شناسایی، جذب آموزش و اعزام روحانیون و مبلغان دینی	۳۳۷،۵۰۵	۲۵۲،۶۸۷	۳۳/۵۷
۳۰۲۶۵	گسترش فعالیت‌های فرهنگی مساجد	۳۳۴،۱۷۹	۲۷۰،۳۳۵	۲۳/۶۲
۳۰۲۶۹	مطالعه و پژوهش‌های راهبردی فرهنگی - دینی	۱۱۶،۲۷۵	۱۰۳،۹۹۴	۱۱/۸۱
۳۰۲۷۱	نظارت و حمایت از چاپ و نشر معارف قرآنی	۲۲،۲۰۰	۱۷،۴۰۰	۲۷/۵۹
۳۰۲۷۹	نظارت و اداره موقوفات کشور	۲۴۸،۴۵۷	۱۸۸،۰۷۵	۳۲/۱۱
۳۰۲۸۰	نظارت و اداره امور بقاع و اماکن مذهبی	۵۷،۱۴۷	۷۸،۰۰۶	-۲۶/۷۴
۳۰۲۸۱	ساماندهی و نظارت بر امور خیریه	۵،۰۰۰	۵۰،۲۰۰	-۰/۴۰
۳۰۲۸۹	ساماندهی و حمایت از اعزام کاروان‌های راهیان نور	۷۰،۰۰۰	۳۷،۴۴۴	۸۶/۹۵
	مجموع و نسبت آن	۶،۲۶۵،۹۷۷	۴،۰۴۳،۷۱۵	۳۷/۱۴

۳. نسبت اعتبار برنامه‌های حوزه تبلیغی - دینی به فصل

سهم برنامه‌های حوزه تبلیغی - دینی از کل اعتبارات فصل ۲۰/۱۰ درصد است که در این میان برنامه حمایت و هدایت فعالیت‌های فرهنگی - دینی (۳۰۲۶۰) بیشترین سهم را - با اختصاص ۱۰/۶۹ درصد به خود - داراست.

برنامه اعزام زائران به حج عمره عتبات عالیات که بیشترین رشد را نسبت به سایر برنامه‌های این حوزه داشته، از کل اعتبارات فصل دارای سهم بسیار اندکی معادل ۰/۰۳ درصد است. در این حوزه، برنامه‌های اعزام زائران به حج تمتع (۳۰۲۱۹) و ساماندهی و نظارت بر امور خیریه (۳۰۲۸۱)، هرکدام با ۰/۰۲ درصد، کمترین سهم از اعتبارات فصل را به خود اختصاص داده‌اند. از سوی دیگر در میان برنامه‌ها، بیشترین سهم از اعتبارات خود این حوزه نیز متعلق به برنامه ۳۰۲۶۰ است که بیش از نیمی از اعتبارات این حوزه یعنی ۵۳/۱۸ درصد را به خود اختصاص داده است. برنامه بعدی که سهم بیشترین از اعتبارات را دارد، برنامه ۳۰۲۵۴ با سهم ۱۳/۴۵ درصدی است.

جدول ۲۰. نسبت درصدی اعتبار برنامه‌های حوزه تبلیغی - دینی به کل فصل فرهنگ و هنر، ... و با مجموع حوزه تبلیغی - دینی در لایحه بودجه سال ۱۳۸۹

(ارقام به میلیون ریال)

شماره طبقه‌بندی	عنوان برنامه	لایحه سال ۱۳۸۹						نسبت هر برنامه به کل فصل در لایحه سال ۱۳۸۹	نسبت درصدی هر برنامه به حوزه تبلیغی - دینی
		جمع کل			تملك دارایی سرمایه‌ای	هزینه‌ای	جمع اعتبارات		
		ملی	استانی	جمع کل					
۳۰۲۱۳	آموزش‌های رسمی طلاب علوم دینی	۱۱۷۸۵۷	۰	۱۱۷۸۵۷	۰	۰/۳۸	۰/۵۱	۱/۸۸	
۳۰۲۱۸	اعزام زائران به حج عمره و عتبات عالیات	۹۳۵۲	۰	۹۳۵۲	۰	۰/۰۳	۰/۰۴	۰/۱۵	
۳۰۲۱۹	اعزام زائران به حج تمتع	۶۲۳۸	۰	۶۲۳۸	۰	۰/۰۲	۰/۰۳	۰/۱۰	
۳۰۲۲۳	برگزاری مسابقات قرآنی و دینی	۱۳۸۷۳۷	۰	۱۳۸۷۳۷	۲۳۰۰۰	۰/۴۵	۱/۴۲	۲/۲۱	
۳۰۲۲۴	برنامه‌ریزی و سازماندهی اجرای مراسم ملی و مذهبی در کشور	۸۷۷۵۰	۰	۸۷۷۵۰	۰	۰/۲۸	۰/۳۸	۱/۴۰	
۳۰۲۲۹	تأمین خدمات فرهنگی و دینی اوقات فراغت	۲۸۹۷۱۳	۰	۲۸۹۷۱۳	۰	۰/۹۳	۱/۲۶	۴/۶۲	
۳۰۲۳۶	ترویج و تشویق قرآن‌آموزی	۵۰۳۶۴	۰	۵۰۳۶۴	۲۷۳۶۴	۰/۱۶	۰/۳۴	۰/۸۰	
۳۰۲۵۳	حمایت از امور اهل سنت (مذاهب اسلامی)	۲۰۰۰۰۰	۰	۲۰۰۰۰۰	۰	۰/۶۴	۰/۸۷	۳/۱۹	
۳۰۲۵۴	حمایت از مدارس و طلاب علوم حوزوی	۸۴۳۰۰۰	۰	۸۴۳۰۰۰	۰	۲/۷۰	۳/۶۶	۱۳/۴۵	
۳۰۲۶۰	حمایت و هدایت فعالیت‌های فرهنگی - دینی	۳۳۳۲۲۰۳	۰	۳۳۳۲۲۰۳	۸۵۶۷۹۰	۱۰/۶۹	۱۰/۵۴	۵۳/۱۸	
۳۰۲۶۲	شناسایی، جذب، آموزش و اعزام روحانیون و مبلغان دینی	۳۳۷۵۰۵	۰	۳۳۷۵۰۵	۸۷۵۱۰	۱/۰۸	۱/۰۸	۵/۳۹	
۳۰۲۶۵	گسترش فعالیت‌های فرهنگی مساجد	۳۳۴۱۷۹	۰	۳۳۴۱۷۹	۹۶۱۷۹	۱/۰۷	۱/۱۸	۵/۳۳	
۳۰۲۶۹	مطالعه و پژوهش‌های راهبردی فرهنگی - دینی	۱۱۶۲۷۵	۰	۱۱۶۲۷۵	۰	۰/۳۷	۰/۵۰	۱/۸۶	
۳۰۲۷۱	نظارت و حمایت از چاپ و نشر معارف قرآنی	۲۲۲۰۰	۰	۲۲۲۰۰	۰	۰/۰۷	۰/۱۰	۰/۳۵	
۳۰۲۷۹	نظارت و اداره موقوفات کشور	۲۴۸۴۵۷	۰	۲۴۸۴۵۷	۱۴۸۳۹۶	۰/۸۰	۱/۸۲	۳/۹۷	
۳۰۲۸۰	نظارت و اداره امور بقاع و اماکن مذهبی	۵۷۱۴۷	۰	۵۷۱۴۷	۴۳۱۴۷	۰/۱۸	۰/۵۳	۰/۹۱	
۳۰۲۸۱	ساماندهی و نظارت بر امور خیریه	۵۰۰۰	۰	۵۰۰۰	۰	۰/۰۲	۰/۰۲	۰/۰۸	
۳۰۲۸۹	ساماندهی و حمایت از اعزام کاروان‌های راهیان نور	۷۰۰۰۰	۰	۷۰۰۰۰	۰	۰/۲۲	۰/۳۰	۱/۱۲	
	جمع کل حوزه تبلیغی - دینی	۶۲۶۵۹۷۷	۰	۶۲۶۵۹۷۷	۱،۳۷۵،۱۲۳	۲۰/۱۰	۲۱/۲۲	۱۰۰/۰۰	

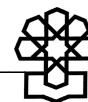
د) حوزه جوانان و زنان و خانواده در لایحه بودجه سال ۱۳۸۹

در لایحه بودجه سال ۱۳۸۹، ۷ برنامه برای حوزه جوانان و زنان و خانواده می‌توان یافت که ارتباط مشخصی با اهداف و مأموریت‌های دستگاه‌های متولی آن دارد. این برنامه‌ها شامل برنامه‌های ارتقای توانمندی‌های جوانان و زنان، تحکیم خانواده، اوقات فراغت جوانان، حمایت از تشکل‌ها و مشارکت‌های اجتماعی جوانان و زنان، خدمات مشاوره‌ای، تربیتی و فرهنگی، ارتقای فرهنگ و هویت دینی و ملی و ساماندهی ازدواج جوانان است.

سهم این حوزه از اعتبارات فصل ۱/۴۷ درصد و رشد آن نیز نسبت به قانون بودجه سال ۱۳۸۸ معادل ۲۴ درصد است. نکته قابل این که برنامه‌های دیگری در حوزه فوق و به‌خصوص زنان و خانواده قرار می‌گیرد که در فصل فرهنگ و هنر، ... قرار ندارند این موارد «برنامه کنترل جمعیت و تنظیم خانواده (۳۰۳۰۶)» و «برنامه حمایت خانواده و فرزندان (۳۰۴۰۱)» هستند که در فصول بهداشت و سلامت و رفاه و تأمین اجتماعی آمده‌اند. مجموع دو برنامه نیز در فصل فرهنگ و هنر، ... آمده که مربوط به حوزه جوانان است، ولی هیچ اعتباری برای آنها در نظر گرفته نشده است، «برنامه ارتقای سلامت جوانان (۳۰۲۸۵)» و برنامه اجرای طرح اردوهای هجرت ۳ (۳۰۲۸۸)».

۱. دستگاه‌هایی که از برنامه‌های حوزه جوانان، زنان و خانواده اعتبار می‌گیرند

در لایحه بودجه سال ۱۳۸۹، کلیه برنامه‌های مربوط به حوزه جوانان، زنان و خانواده در ذیل نهاد ریاست‌جمهوری قرار گرفته و به این دستگاه تخصیص یافته است. در سال گذشته یعنی در قانون بودجه سال ۱۳۸۸ این برنامه‌ها و اعتبارات آن، به سازمان ملی جوانان و نهاد ریاست‌جمهوری (مرکز امور زنان و خانواده) تخصیص یافته بود که سازمان ملی جوانان از ۴ برنامه و نهاد ریاست‌جمهوری از ۳ برنامه اعتبار گرفته بودند.

جدول ۲۱. دستگاه‌هایی که از حوزه جوانان، زنان و خانواده در لایحه بودجه سال ۱۳۸۹ اعتبار دریافت کرده‌اند و وضعیت دستگاه‌های متولی آن برنامه‌ها در قانون بودجه سال ۱۳۸۸

(ارقام به میلیون ریال)

شماره طبقه‌بندی	عنوان برنامه	نام دستگاه در قانون سال ۱۳۸۸	نام دستگاه در لایحه سال ۱۳۸۹	اعتبار از آن برنامه در لایحه سال ۱۳۸۹
۳۰۲۱۶	ارتقای توانمندی‌های جوانان	سازمان ملی جوانان	نهاد ریاست جمهوری	۱۲۷۶۰۰
۳۰۲۱۷	ارتقای توانمندی‌های زنان و تحکیم خانواده	نهاد ریاست جمهوری	نهاد ریاست جمهوری	۷۵۰۰۰
۳۰۲۵۰	حمایت از اوقات فراغت جوانان	سازمان ملی جوانان	نهاد ریاست جمهوری	۶۱۸۰۰
۳۰۲۵۲	حمایت از تشکله‌ها و مشارکت‌های اجتماعی جوانان و زنان	نهاد ریاست جمهوری	نهاد ریاست جمهوری	۳۰۹۰۰
۳۰۲۶۱	خدمات مشاوره‌ای، تربیتی و فرهنگی جوانان و زنان	نهاد ریاست جمهوری	نهاد ریاست جمهوری	۲۶۲۹۴
۳۰۲۸۶	ارتقای فرهنگ و هویت دینی و ملی جوانان	سازمان ملی جوانان	نهاد ریاست جمهوری	۶۱۹۰۰
۳۰۲۸۷	ساماندهی ازدواج جوانان	سازمان ملی جوانان	نهاد ریاست جمهوری	۷۶۲۰۰
جمع کل				۴۵۹،۶۹۴

۲. تغییرات در اعتبار برنامه‌های حوزه جوانان، زنان و خانواده

در لایحه بودجه سال ۱۳۸۹، اعتبارات حوزه جوانان، زنان و خانواده دارای رشدی ۲۴ درصدی نسبت به سال گذشته است. بیشترین رشد در برنامه‌های این حوزه مربوط به «برنامه ساماندهی ازدواج جوانان (۳۰۲۸۷)» است که معادل ۷۹/۸۴ درصد است و کمترین رشد نیز در «برنامه ارتقای توانمندی‌های زنان و تحکیم خانواده» دیده می‌شود. این درحالی است که تأکید قابل ملاحظه‌ای در سیاست‌های کلی برنامه پنجم و همچنین لایحه برنامه پنجم بر این موضوع می‌توان یافت. اگر مقایسه‌ای میان حوزه زنان و خانواده و حوزه جوانان درخصوص رشد اعتبارات، انجام گیرد، ملاحظه می‌شود که رشد اعتبارات حوزه جوانان به نسبت بیشتر و چشمگیرتر از حوزه زنان است.

جدول ۲۲. تغییرات میزان اعتبارات برنامه‌های حوزه جوانان، زنان و خانواده در لایحه بودجه

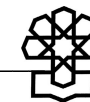
سال ۱۳۸۹ و مقایسه آن با قانون بودجه سال ۱۳۸۸ (ارقام به میلیون ریال)

شماره طبقه‌بندی	عنوان برنامه	لایحه سال ۱۳۸۹	قانون سال ۱۳۸۸	درصد تغییرات لایحه سال ۱۳۸۹ نسبت به قانون سال ۱۳۸۸
۳۰۲۱۶	ارتقای توانمندی‌های جوانان	۱۲۷،۶۰۰	۹۹،۱۲۰	۲۸/۷۳
۳۰۲۱۷	ارتقای توانمندی‌های زنان و تحکیم خانواده	۷۵،۰۰۰	۷۰،۴۰۰	۶/۵۳
۳۰۲۵۰	حمایت از برنامه اوقات فراغت جوانان	۶۱۸،۰۰۰	۵۶،۹۰۰	۸/۶۱
۳۰۲۵۲	حمایت از تشکله‌ها و مشارکت‌های اجتماعی جوانان و زنان	۳۰،۹۰۰	۲۷،۵۸۴	۱۲/۰۲
۳۰۲۶۱	خدمات مشاوره‌ای، تربیتی و فرهنگی جوانان و زنان	۲۶،۲۹۴	۲۰،۸۶۵	۲۶/۰۲
۳۰۲۸۶	ارتقای فرهنگ و هویت دینی و ملی جوانان	۶۱،۹۰۰	۵۶،۹۷۳	۸/۶۵
۳۰۲۸۷	ساماندهی ازدواج جوانان	۷۶،۲۰۰	۴۲،۳۷۱	۷۹/۸۴
مجموع و نسبت آن		۴۵۹،۶۹۴	۳۷۴،۲۱۳	۲۴/۳۴

۳. نسبت اعتبار برنامه‌های حوزه جوانان، زنان و خانواده به فصل

سهام اعتبارات حوزه جوانان، زنان و خانواده در فصل فرهنگ و هنر، رسانه‌های جمعی و گردشگری، در لایحه بودجه سال ۱۳۸۹، معادل ۱/۴۷ درصد است. این رقم با توجه به اینکه به حوزه جوانان، زنان و خانواده به صورت اختصاصی نگاه می‌شود، بیشتر باید نگاهی حاکمیتی و ستادی به دستگاه‌هایی داشت که این اعتبارات را دریافت می‌کنند، لذا کم بودن بودجه و اعتبار حوزه جوانان و زنان و خانواده نباید این‌گونه تلقی شود که این حوزه مورد اقبال و توجه نیست. به هر حال سهم برنامه ارتقای توانمندی‌های جوانان (۳۰۲۱۶) در اعتبارات فصل، بیش از سایر برنامه‌های حوزه فوق است و کمترین سهم نیز متعلق به برنامه خدمات مشاوره‌ای، تربیتی و فرهنگی جوانان و زنان ۰/۰۸ درصد است.

جدول ۲۳. نسبت درصدی اعتبار برنامه‌های حوزه جوانان، زنان و خانواده به کل فصل فرهنگ و هنر، ... و با مجموع حوزه جوانان، زنان و خانواده در لایحه بودجه سال ۱۳۸۹

نسبت درصدی هر برنامه به حوزه جوانان، زنان و خانواده	نسبت هر برنامه به کل فصل در لایحه سال ۱۳۸۹			لایحه سال ۱۳۸۹				عنوان برنامه	شماره طبقه‌بندی	
	جمع اعتبارات	استانی	ملی	جمع کل			هزینه‌ای			
				جمع کل	استانی	ملی				تملك دارایی سرمایه‌ای
۲۷/۷۶	۰/۴۱	۰/۰۰	۰/۵۵	۱۲۷,۶۰۰	۰	۱۲۷,۶۰۰	۰	۱۲۷,۶۰۰	ارتقای توانمندی‌های جوانان	۳۰۲۱۶
۱۶/۳۲	۰/۲۴	۰/۰۰	۰/۳۳	۷۵,۰۰۰	۰	۷۵,۰۰۰	۰	۷۵,۰۰۰	ارتقای توانمندی‌های زنان و تحکیم خانواده	۳۰۲۱۷
۱۳/۴۴	۰/۲۰	۰/۰۰	۰/۲۷	۶۱,۸۰۰	۰	۶۱,۸۰۰	۰	۶۱,۸۰۰	حمایت از برنامه اوقات فراغت جوانان	۳۰۲۵۰
۶/۷۲	۰/۱۰	۰/۰۰	۰/۱۳	۳۰,۹۰۰	۰	۳۰,۹۰۰	۰	۳۰,۹۰۰	حمایت از تشکل‌ها و مشارکت‌های اجتماعی جوانان و زنان	۳۰۲۵۲
۵/۷۲	۰/۰۸	۰/۰۰	۰/۱۱	۲۶,۲۹۴	۰	۲۶,۲۹۴	۰	۲۶,۲۹۴	خدمات مشاوره‌ای، تربیتی و فرهنگی جوانان و زنان	۳۰۲۶۱
۱۳/۴۷	۰/۲۰	۰/۰۰	۰/۲۷	۶۱,۹۰۰	۰	۶۱,۹۰۰	۰	۶۱,۹۰۰	ارتقای فرهنگ و هویت دینی و ملی جوانان	۳۰۲۸۶
۱۶/۵۸	۰/۲۴	۰/۰۰	۰/۳۳	۷۶,۲۰۰	۰	۷۶,۲۰۰	۰	۷۶,۲۰۰	ساماندهی ازدواج جوانان	۳۰۲۸۷
۱۰۰/۰۰	۱/۴۷	۰/۰۰	۱/۹۹	۴۵۹,۶۹۴	۰	۴۵۹,۶۹۴	۰	۴۵۹,۶۹۴	جمع کل حوزه جوانان، زنان و خانواده	

۴. میزان تطابق برنامه‌های بودجه‌ای با سیاست‌ها و برنامه‌های توسعه‌ای

۴-۱. **زنان و خانواده:** حوزه زنان و خانواده در برنامه چهارم توسعه به‌عنوان حوزه‌های فرابخشی در نظر گرفته شد. ماده (۱۱) به‌عنوان اصلی‌ترین حکم در این برنامه برای زنان و خانواده است که خوشبختانه متولی اصلی این ماده آن را با موفقیت به انجام رسانده است. اما نکته اصلی در اینکه طبق مصوبه هیئت وزیران، ۱۴ برنامه در حوزه زنان و خانواده تبیین شده است که متولی آن یعنی مرکز امور زنان و خانواده نهاد ریاست‌جمهوری موظف به تهیه برنامه‌هایی براساس آن ۱۴ برنامه اصلی بود. در سیاست‌های کلی برنامه پنجم نیز یک بند مستقل بند «۱۲» برای زنان و خانواده در نظر گرفته شده است که بر تقویت نهاد خانواده و جایگاه زن در آن و در عرصه‌های اجتماعی و استیفای حقوق شرعی و قانونی بانوان در همه عرصه‌ها و توجه ویژه به نقش سازنده آنان، تأکید دارد.

در برنامه پنجم توسعه نیز چند برنامه به‌صورت خاص در مورد زنان و خانواده و در قالب‌هایی چون زنان سرپرست خانوار و زنان خانه‌دار، مانند مواد (۴۴) و (۴۶) وجود دارد. بنابر آنچه گفته شد، برنامه‌های بودجه‌ای حوزه زنان و خانواده، یا از لحاظ شکلی با برنامه‌ها و سیاست‌های توسعه‌ای همخوانی ندارد و یا از چنان کلیدی برخوردارند که برنامه‌ها و سیاست‌های توسعه‌ای را نیز دربرمی‌گیرد. برای مثال برنامه ارتقای توانمندی‌های زنان و تحکیم خانواده (۳۰۲۱۷)، همه برنامه‌های پنجم در حوزه زنان و خانواده را دربرمی‌گیرد و هم‌سطح با بند «۱۲» سیاست‌های کلی برنامه پنجم است.

ازاین‌رو انتظار می‌رود در برنامه بودجه‌ای در حوزه زنان برنامه‌هایی چون موارد ذیل درج گردد:

- توانمندسازی و کمک به زنان سرپرست خانوار،

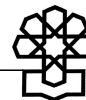
- بیمه زنان خانه‌دار،

- تأمین حق سرانه بیمه اجتماعی زنان سرپرست خانوار،

- برنامه شناسایی کارخانه‌داری زنان در خانه به‌عنوان فعالیت اقتصادی و اجتماعی.

۴-۲. **جوانان:** مطابق اسناد در دسترس، مواد مربوط به حوزه جوانان در برنامه چهارم تا حدودی به انجام رسیده و لذا نمی‌توان به آن استناد کرد، اما در برنامه پنجم و سیاست‌های کلی آن مواد و احکام چندی را می‌توان یافت که انتظار انطباق برنامه‌های بودجه با آنها می‌رود. موادی چون ماده (۱۴۲)، (۴۷) و (۴۵) از آن جمله هستند.

برنامه‌های حوزه جوانان در لایحه سال ۱۳۸۹ از مشکل کلی‌تر بودن نسبت به سیاست‌ها و احکام رنج می‌برند چنان‌که «برنامه ارتقای توانمندی‌های جوانان» و نیز «برنامه ارتقای فرهنگ و هویت دینی و ملی جوانان»، از جمله برنامه‌هایی هستند که از احکام برنامه پنجم توسعه فراتر بوده و شأن برنامه بودجه‌ای را ندارند. ازاین‌رو ضروری است که برنامه‌هایی مشخص‌تر و عینی‌تر برای برنامه‌های حوزه

جوانان در نظر گرفت و این زمینه در برنامه پنجم توسعه فراهم است، برنامه‌هایی چون:

- برنامه طراحی الگوی مسکن زوج‌های جوان،
- برنامه ساماندهی مراکز مشاوره جوانان،
- برنامه آشنایی جوانان با اندیشه‌های امام خمینی (ره) (این برنامه در قانون برنامه چهارم توسعه ماده (۱۱۸) آمده، اما عملکرد آن نامشخص است).

ه) سایر برنامه‌های فرهنگی در لایحه بودجه سال ۱۳۸۹

آخرین بخش از حوزه‌های فصل فرهنگ و هنر، رسانه‌های جمعی و گردشگری، تحت عنوان سایر برنامه‌های فرهنگی، شامل ۲۲ برنامه است که ماهیت فرهنگی دارند و از لحاظ شکلی نمی‌توان هیچ‌یک از آنها را در حوزه‌های تخصصی این فصل جای داد. مجموع سهم این برنامه‌ها از کل اعتبارات فصل فرهنگ و هنر ۲۰/۲۴ درصد است.

۱. دستگاه‌هایی که از سایر برنامه‌های فرهنگی اعتبار می‌گیرند

در لایحه بودجه سال ۱۳۸۹، وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی با ۱۲ برنامه، نهاد ریاست‌جمهوری با ۹ برنامه و معاونت راهبردی و برنامه‌ریزی ریاست‌جمهوری با ۸ برنامه، بیشترین اعتبارات سایر برنامه‌های فرهنگی را به خود اختصاص داده‌اند. سازمان صداوسیما و وزارت آموزش و پرورش نیز، هر کدام با ۳ برنامه و وزارت علوم، تحقیقات و فناوری با ۲ برنامه در رتبه‌های بعدی جای دارند. همچنین سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری، وزارت کشور، ستاد مشترک سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و وزارت مسکن و شهرسازی هر کدام با ۱ برنامه، سایر اعتبارات این حوزه را به خود اختصاص داده‌اند. نکته قابل توجه اینکه:

تعداد دستگاه‌های دریافت‌کننده اعتبار برنامه‌های این حوزه، در بودجه سال ۱۳۸۹ کاهشی چشمگیر داشته است. به طوری که بیش از ۱۷ دستگاه در قانون بودجه سال ۱۳۸۸ این اعتبارات را دریافت کرده‌اند، اما در لایحه سال ۱۳۸۹ این اعتبارات تنها به ۱۲ دستگاه اختصاص یافته است.

به عبارت دیگر؛ اعتبارات سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران، ستاد فرماندهی کل نیروهای مسلح، مؤسسه نشر و آثار حضرت امام (قدس سره) دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم، کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان، سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی، سازمان اوقاف و امور خیریه، جامعه المصطفی العالمیه، نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور، سازمان تبلیغات اسلامی و سازمان ملی جوانان در قانون بودجه سال ۱۳۸۸، در سال جاری (لایحه بودجه ۱۳۸۹) به نهاد ریاست‌جمهوری و معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی آن اختصاص یافته است.

جدول ۲۴. دستگاه‌هایی که از دیگر برنامه‌های فصل فرهنگ و هنر، در لایحه بودجه سال ۱۳۸۹ اعتبار دریافت کرده‌اند و وضعیت دستگاه‌های متولی آن برنامه‌ها در قانون بودجه سال ۱۳۸۸

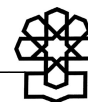
شماره طبقه‌بندی	عنوان برنامه	نام دستگاه در قانون سال ۱۳۸۸	نام دستگاه در لایحه سال ۱۳۸۹	اعتبار از آن برنامه در لایحه سال ۱۳۸۹
۳۰۲۰۹	پژوهش‌های کاربردی	-----	سازمان صدا و سیمای جمهوری اسلامی ایران	۱،۴۳۰
۳۰۲۱۲	آموزش و ترویج خدمات فرهنگی، کتابداری و اسنادی	سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران	نهادهای ریاست جمهوری	۷۸،۴۲۲
۳۰۲۱۴	احداث، تأمین، نگهداری و اداره اماکن و فضاهای فرهنگی	سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران	نهادهای ریاست جمهوری	۱،۴۷۱
			معاونت راهبردی و برنامه‌ریزی ریاست جمهوری	۱،۱۹۰،۲۹۱
			وزارت کشور	۵۰،۶۳۵
			ستاد مشترک سپاه پاسداران انقلاب اسلامی	۱،۲۸۴
			وزارت علوم، تحقیقات و فناوری	۴۱،۵۶۶
			وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی	۱،۱۹۸،۲۳۹
			وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی	۶۴،۴۷۸
			وزارت مسکن و شهرسازی	۴۱۶،۴۳۳
			استانی	۲۵۳،۲۴۹
			افزایش ظرفیت صنعت چاپ کشور	وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی
۳۰۲۲۲	انتشار کتب و اسناد تاریخی و ملی	سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران	نهادهای ریاست جمهوری	۱۱،۰۸۵
			معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی ریاست جمهوری	۱۷،۰۰۰
۳۰۲۳۱	تأمین و فهرست‌نویسی و آماده‌سازی کتب	سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران	نهادهای ریاست جمهوری	۸۴،۷۵۴
۳۰۲۳۲	تأمین وسایل کمک آموزشی و سرگرم‌کننده	سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران	وزارت آموزش و پرورش	۵،۲۸۶
۳۰۲۳۹	توسعه نشر و ترویج کتابخوانی	سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران	مؤسسه نشر آثار حضرت امام	۱۸،۴۶۵
			دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم	۱۷،۹۷۶
			وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی	۷۷۴،۱۵۲
			وزارت آموزش و پرورش	۱۶،۹۰۲

شماره طبقه‌بندی	عنوان برنامه	نام دستگاه در قانون سال ۱۳۸۸	نام دستگاه در لایحه سال ۱۳۸۹	اعتبار از آن برنامه در لایحه سال ۱۳۸۹
۳۰۲۴۰	توسعه همکاری‌ها و مبادلات فرهنگی بین‌المللی	سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی	وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی	۴۳۰،۳۹۳
		سازمان صدا و سیما	سازمان صدا و سیما	۷۱،۴۰۰
۳۰۲۴۵	جمع‌آوری، پالایش و نگهداری اسناد، مدارک و کتب	سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران	نهاد ریاست‌جمهوری	۳۳،۸۵۲
۳۰۲۴۷	حمایت از آموزش‌های دینی، فرهنگی و هنری	دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم	معاونت راهبردی و برنامه‌ریزی ریاست‌جمهوری	۶۰،۴۶۹
		سازمان تبلیغات اسلامی		
		سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی	وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی	۲۶۳،۳۱۴
		وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی		
		سازمان اوقاف و امور خیریه	استانی	۶۶،۳۷۷
۳۰۲۴۹	حمایت از امور رفاهی و اجتماعی نویسندگان، هنرمندان و روزنامه‌نگاران	وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی	وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی	۱۱۵،۰۰۰
۳۰۲۵۱	حمایت از پژوهش‌های فرهنگی غیردولتی	دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم	معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی ریاست‌جمهوری	۱۴،۷۸۹
		جامعه المصطفی العالمیه		
۳۰۲۵۶	حمایت و بزرگداشت شخصیت‌های فرهنگی و دینی در داخل و خارج از کشور		وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی	۶۰،۶۵۹
۳۰۲۶۴	گسترش زبان فارسی در خارج از کشور	سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی	وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی	۲۴،۵۶۳
		وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی		
		وزارت علوم، تحقیقات و فناوری	وزارت علوم، تحقیقات و فناوری	۱۲،۰۰۰
۳۰۲۶۶	گسترش و بهسازی کتابخانه‌های عمومی کشور	نهاد کتابخانه‌های عمومی	وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی	۴۹۵،۰۰۰
۳۰۲۶۸	مشارکت‌های مردمی در برگزاری مراسم رسمی و عمومی	سازمان تبلیغات اسلامی (شورای هماهنگی تبلیغات اسلامی)	معاونت راهبردی و برنامه‌ریزی ریاست‌جمهوری	۱۵،۲۵۰
۳۰۲۷۰	نظارت و ارزشیابی	نهاد ریاست‌جمهوری	نهاد ریاست‌جمهوری	۸،۳۰۰

شماره طبقه‌بندی	عنوان برنامه	نام دستگاه در قانون سال ۱۳۸۸	نام دستگاه در لایحه سال ۱۳۸۹	اعتبار از آن برنامه در لایحه سال ۱۳۸۹
۳۰۲۷۲	هدایت تبلیغات و اطلاع‌رسانی		معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی ریاست‌جمهوری	۳۵،۱۰۰
			وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی	۲۶،۳۰۰
۳۰۲۷۴	ساختمان‌ها و تجهیزات	نهادهای ریاست‌جمهوری	نهادهای ریاست‌جمهوری	۶۲،۹۱۷
		سازمان اوقاف و امور خیریه		
		سازمان ملی جوانان	معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی ریاست‌جمهوری	۱۵،۷۶۶
		کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان	سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری	۵۲،۰۰۰
		سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران		
		مؤسسه نشر آثار امام (قدس سره)	وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی	۳۸،۲۰۲
		وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی		
		نهادهای کتابخانه‌های عمومی کشور	وزارت آموزش و پرورش	۱۸،۰۹۸
		سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی		
		ستاد فرماندهی کل نیروهای مسلح	استانی	۱۲۶،۴۳۷
سازمان تبلیغات اسلامی				
۳۰۲۷۵	پرداخت دیون و بازخرید کارکنان	سازمان صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران	وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی	۳،۲۲۳
			سازمان صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران	۱۷،۵۱۸
		سازمان اوقاف و امور خیریه	استانی	۱۶،۳۱۲
۳۰۲۷۶	مقاوم‌سازی ساختمان‌ها	وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی	وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی	۵،۰۰۰
		سازمان صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران		
۳۰۲۷۸	حمایت از فعالیت‌های فرهنگی استان‌ها	وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی	نهادهای ریاست‌جمهوری	۲۴،۵۰۰

۲. تغییر اعتبارات سایر برنامه‌های فرهنگی

تغییر اعتبارات سایر برنامه‌های فرهنگی در لایحه بودجه سال ۱۳۸۹ از تعادلی نسبی برخوردار است، به طوری که این تغییرات نسبت به لایحه سال ۱۳۸۸، ۴۱/۳۳ درصد و نسبت به قانون بودجه سال ۱۳۸۸، ۵۰/۹۸ درصد بوده است. در این میان نیز بیشترین میزان تغییر نسبت به قانون بودجه سال ۱۳۸۸ به برنامه‌های تأمین و فهرست‌نویسی و آماده‌سازی کتب ۱۷۱/۱۳ درصد و حمایت از فعالیت‌های ویژه فرهنگی و هنری استان‌ها ۱۵۰ درصد و کمترین میزان تغییرات نیز به برنامه‌های انتشار کتب و اسناد تاریخی و ملی ۵۳/۳۸- درصد و گسترش زبان فارسی در خارج از کشور ۲۱/۴۳- درصد اختصاص داشته است.

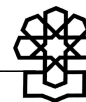
جدول ۲۵. تغییرات میزان اعتبارات دیگر برنامه‌های فصل فرهنگ و هنر، در لایحه بودجه سال

۱۳۸۹ و مقایسه آن با قانون بودجه سال ۱۳۸۸ (ارقام به میلیون ریال)

شماره طبقه‌بندی	عنوان برنامه	لایحه سال ۱۳۸۹	قانون سال ۱۳۸۸	درصد تغییرات لایحه سال ۱۳۸۹ نسبت به قانون سال ۱۳۸۸
۳۰۲۰۹	پژوهش‌های کاربردی	۱،۴۳۰	۰	۰/۰۰
۳۰۲۱۲	آموزش و ترویج خدمات فرهنگی کتابداری و اسنادی	۷۸،۴۲۲	۴۵،۷۷۶	۷۱/۳۲
۳۰۲۱۴	احداث، تأمین، نگهداری و اداره اماکن و فضاهای فرهنگی	۳،۲۱۷،۶۴۶	۱،۷۸۲،۶۳۷	۸۰/۵۰
۳۰۲۲۰	افزایش ظرفیت صنعت چاپ کشور	۳۹،۰۰۰	۱۹،۰۰۰	۱۰۵/۲۶
۳۰۲۲۲	انتشار کتب و اسناد تاریخی و ملی	۲۸،۰۸۵	۶۰،۲۴۸	-۵۳/۳۸
۳۰۲۳۱	تأمین و فهرست‌نویسی و آماده‌سازی کتب	۸۴،۷۵۴	۳۱،۲۵۹	۱۷۱/۱۳
۳۰۲۳۲	تأمین وسایل کمک آموزشی و سرگرم‌کننده	۵،۲۸۶	۳،۷۰۰	۴۲/۸۶
۳۰۲۳۹	توسعه نشر و ترویج کتابخوانی	۸۲۷،۴۹۵	۷۶۹،۰۰۸	۷/۶۱
۳۰۲۴۰	توسعه همکاری‌ها و مبادلات فرهنگی بین‌المللی	۵۰۱،۷۹۳	۴۰۰،۶۱۵	۲۵/۲۶
۳۰۲۴۵	جمع‌آوری، پالایش و نگهداری اسناد، مدارک و کتب	۳۳،۸۵۲	۴۰،۷۶۲	-۱۶/۹۵
۳۰۲۴۷	حمایت از آموزش‌های دینی، فرهنگی و هنری	۳۹۰،۱۶۰	۲۹۳،۷۴۶	۳۲/۸۲
۳۰۲۴۹	حمایت از امور رفاهی و اجتماعی نویسندگان، هنرمندان و روزنامه‌نگاران	۱۱۵،۰۰۰	۱۰۰،۰۰۰	۱۵/۰۰
۳۰۲۵۱	حمایت از پژوهش‌های فرهنگی غیردولتی	۱۴،۷۸۹	۱۵،۲۳۳	-۲/۹۱
۳۰۲۵۶	حمایت و بزرگداشت شخصیت‌های فرهنگی و دینی در داخل و خارج از کشور	۶۰،۶۵۹	۴۹،۲۳۲	۲۳/۲۱
۳۰۲۶۴	گسترش زبان فارسی در خارج از کشور	۳۶،۵۶۳	۴۶،۵۳۵	-۲۱/۴۳
۳۰۲۶۶	گسترش و بهسازی کتابخانه‌های عمومی	۴۹۵،۰۰۰	۳۵۱،۵۳۰	۴۰/۸۱
۳۰۲۶۸	مشارکت‌های مردمی در برگزاری مراسم رسمی و عمومی	۱۵،۲۵۰	۱۰،۹۰۰	۳۹/۹۱
۳۰۲۷۰	نظارت و ارزشیابی	۸۰،۳۰۰	۷،۳۰۰	۱۳/۷۰
۳۰۲۷۲	هدایت تبلیغات و اطلاع‌رسانی	۶۱،۴۰۰	۴۰،۷۲۵	۵۰/۷۷
۳۰۲۷۴	ساختمان‌ها و تجهیزات	۳۱۳،۴۲۰	۱۸۱،۱۴۰	۷۳/۰۳
۳۰۲۷۵	پرداخت دیون و بازخرید کارکنان	۳۷،۰۵۳	۳۰،۲۹۶	۲۲/۳۰
۳۰۲۷۶	مقاوم‌سازی ساختمان‌ها	۵۰،۰۰۰	۳،۸۸۰	۲۸/۸۷
۳۰۲۷۸	حمایت از فعالیت‌های ویژه فرهنگی و هنری استان‌ها	۲۴۵،۰۰۰	۹۸،۰۰۱	۱۵۰/۰۰
مجموع و نسبت آن		۶،۶۱۵،۳۵۷	۴،۳۸۱،۵۲۳	۵۰/۹۸

۳. نسبت اعتبار سایر برنامه‌های فرهنگی به کل فصل فرهنگ و هنر و رسانه‌های جمعی و ... فارغ از افزایش اعتبارات هر برنامه در بودجه سال جدید، شاخص مهمی که اهمیت یک برنامه را در کل بودجه و سیاست‌های کلان دولت مشخص می‌کند، نسبت اعتبارات یک برنامه به کل حوزه و فصل مورد نظر است. نسبت اعتبارات سایر برنامه‌های فرهنگی به کل فصل فرهنگ و هنر، رسانه‌های جمعی و ... ۲۱/۲۲ درصد است و در مقایسه با سال گذشته تغییر چندانی نداشته است. البته برنامه احداث، تأمین و نگهداری و اداره اماکن و فضاهای فرهنگی با در اختیار داشتن ۱۰/۳۲ درصد از اعتبارات کل فصل بیشترین میزان را به خود اختصاص داده و برنامه پژوهش‌های کاربردی - که برنامه‌ای جدید در لایحه سال ۱۳۸۹ است - با در اختیار داشتن ۰/۰۰۵ درصد از اعتبارات کل فصل، کمترین میزان را به خود اختصاص داده است.

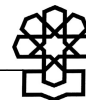

جدول ۲۶. نسبت درصدی اعتبار دیگر برنامه‌های فصل فرهنگ و هنر، ... به کل فصل فرهنگ و هنر، ... و با مجموع دیگر برنامه‌های حوزه فرهنگی در لایحه بودجه سال ۱۳۸۹

شماره طبقه‌بندی	عنوان برنامه	لایحه سال ۱۳۸۹						نسبت درصدی هر برنامه به دیگر برنامه‌های حوزه فرهنگی	
		هزینه‌ای	تملك دارایی سرمایه‌ای	جمع کل			نسبت هر برنامه به کل فصل در لایحه سال ۱۳۸۹		
				ملی	استانی	جمع کل			جمع اعتبارات
۳۰۲۰۹	پژوهش‌های کاربردی	۱۴۳۰	۰	۱۴۳۰	۰	۱۴۳۰	۰/۰۱	۰/۰۰۵	۰/۰۲
۳۰۲۱۲	آموزش و ترویج خدمات فرهنگی، کتابداری و اسنادی	۷۸۴۲۲	۰	۷۸۴۲۲	۰	۷۸۴۲۲	۰/۳۴	۰/۲۵	۱/۱۹
۳۰۲۱۴	احداث، تأمین، نگهداری و اداره اماکن و فضاهای فرهنگی	۳۲۱۷۶۴۶	۲۹۶۴۳۹۷	۲۵۳۲۴۹	۳۲۱۷۶۴۶	۱۲/۸۶	۳/۱۱	۱۰/۳۲	۴۸/۶۴
۳۰۲۲۰	افزایش ظرفیت صنعت چاپ کشور	۳۹۰۰۰	۰	۳۹۰۰۰	۰	۳۹۰۰۰	۰/۱۷	۰/۱۳	۰/۵۹
۳۰۲۲۲	انتشار کتب و اسناد تاریخی و ملی	۲۸۰۸۵	۰	۲۸۰۸۵	۰	۲۸۰۸۵	۰/۱۲	۰/۰۹	۰/۴۲
۳۰۲۳۱	تأمین و فهرست‌نویسی و آماده‌سازی کتب	۸۴۷۵۴	۰	۸۴۷۵۴	۰	۸۴۷۵۴	۰/۳۷	۰/۲۷	۱/۲۸
۳۰۲۳۲	تأمین وسایل کمک آموزشی و سرگرم‌کننده	۵۲۸۶	۰	۵۲۸۶	۰	۵۲۸۶	۰/۰۲	۰/۰۲	۰/۰۸
۳۰۲۳۹	توسعه نشر و ترویج کتابخوانی	۸۲۷۴۹۵	۰	۸۲۷۴۹۵	۰	۸۲۷۴۹۵	۳/۵۹	۲/۶۵	۱۲/۵۱
۳۰۲۴۰	توسعه همکاری‌ها و مبادلات فرهنگی بین‌المللی	۵۰۱۷۹۳	۰	۵۰۱۷۹۳	۰	۵۰۱۷۹۳	۲/۱۸	۱/۶۱	۷/۵۹
۳۰۲۴۵	جمع‌آوری، پالایش و نگهداری اسناد، مدارک و کتب	۳۳۸۵۲	۰	۳۳۸۵۲	۰	۳۳۸۵۲	۰/۱۵	۰/۱۱	۰/۵۱
۳۰۲۴۷	حمایت از آموزش‌های دینی، فرهنگی و هنری	۳۹۰۱۶۰	۳۲۳۷۸۳	۶۶۳۷۷	۳۹۰۱۶۰	۱/۴۱	۰/۸۲	۱/۲۵	۵/۹۰

نسبت درصدی هر برنامه به دیگر برنامه‌های حوزه فرهنگی	نسبت هر برنامه به کل فصل در لایحه سال ۱۳۸۹			لایحه سال ۱۳۸۹				عنوان برنامه	شماره طبقه‌بندی	
	جمع اعتبارات	استانی	ملی	جمع کل			تملك دارایی سرمایه‌ای			
				جمع کل	استانی	ملی				
۱/۷۴	۰/۳۷	۰/۰۰	۰/۵۰	۱۱۵۰۰۰	۰	۱۱۵۰۰۰	۰	۱۱۵۰۰۰	حمایت از امور رفاهی و اجتماعی نویسندگان هنرمندان و روزنامه‌نگاران	۳۰۲۴۹
۰/۲۲	۰/۰۵	۰/۰۰	۰/۰۶	۱۴۷۸۹	۰	۱۴۷۸۹	۰	۱۴۷۸۹	حمایت از پژوهش‌های فرهنگی غیردولتی	۳۰۲۵۱
۰/۹۲	۰/۱۹	۰/۰۰	۰/۲۶	۶۰۶۵۹	۰	۶۰۶۵۹	۰	۶۰۶۵۹	حمایت و بزرگداشت شخصیت‌های فرهنگی و دینی در داخل و خارج از کشور	۳۰۲۵۶
۰/۵۵	۰/۱۲	۰/۰۰	۰/۱۶	۳۶۵۶۳	۰	۳۶۵۶۳	۰	۳۶۵۶۳	گسترش زبان فارسی در خارج از کشور	۳۰۲۶۴
۷/۴۸	۱/۵۹	۰/۰۰	۲/۱۵	۴۹۵۰۰۰	۰	۴۹۵۰۰۰	۰	۴۹۵۰۰۰	گسترش و بهسازی کتابخانه‌های عمومی	۳۰۲۶۶
۰/۲۳	۰/۰۵	۰/۰۰	۰/۰۷	۱۵۲۵۰	۰	۱۵۲۵۰	۰	۱۵۲۵۰	مشارکت‌های مردمی در برگزاری مراسم رسمی و عمومی	۳۰۲۶۸
۰/۱۳	۰/۰۳	۰/۰۰	۰/۰۴	۸۳۰۰	۰	۸۳۰۰	۰	۸۳۰۰	نظارت و ارزشیابی	۳۰۲۷۰
	۰/۲۰	۰/۰۰	۰/۲۷	۶۱۴۰۰	۰	۶۱۴۰۰	۰	۶۱۴۰۰	هدایت تبلیغات و اطلاع‌رسانی	۳۰۲۷۲
۴/۷۴	۱/۰۱	۱/۵۵	۰/۸۱	۳۱۳۴۲۰	۱۲۶۴۳۷	۱۸۶۹۸۳	۳۱۳۴۲۰	۰	ساختمان‌ها و تجهیزات	۳۰۲۷۴
۰/۵۶	۰/۱۲	۰/۲۰	۰/۰۹	۳۷۰۵۳	۱۶۳۱۲	۲۰۷۴۱	۰	۳۷۰۵۳	پرداخت دیون و بازخرید کارکنان	۳۰۲۷۵
۰/۰۸	۰/۰۲	۰/۰۰	۰/۰۲	۵۰۰۰	۰	۵۰۰۰	۵۰۰۰	۰	مقاوم‌سازی ساختمان‌ها	۳۰۲۷۶
۳/۷۰	۰/۷۹	۰/۰۰	۱/۰۶	۲۴۵۰۰۰	۰	۲۴۵۰۰۰	۰	۲۴۵۰۰۰	حمایت از فعالیتهای ویژه فرهنگی و هنری استان‌ها	۳۰۲۷۸
۱۰۰/۰۰	۲۱/۲۲	۵/۶۹	۲۶/۷۰	۶۶۱۵۳۵۷	۴۶۲۳۷۵	۶۱۵۲۹۸۲	۳۵۳۶۰۶۶	۳۰۷۹۲۹۱	جمع کل دیگر برنامه‌های حوزه فرهنگی	

و) جمع‌بندی حوزه‌های فصل فرهنگ و هنر، ...

وضعیت هر یک از حوزه‌های ذیل فصل در صفحات پیش تبیین شد. در یک جمع‌بندی از این حوزه‌ها باید گفت که حوزه رسانه‌ها با سهم ۲۴/۷۶ درصدی، بیشترین سهم را از فصل فوق داشته، که بیشترین اعتبار آن نیز ملی است. پس از آن حوزه تبلیغی دینی با سهم ۲۰/۱ درصدی در رتبه دوم فصل قرار می‌گیرد. کمترین سهم در فصل متعلق به حوزه جوانان و زنان و خانواده، با یک سهم ۱/۴۷ درصدی است.

میزان رشد هر یک از حوزه نیز در حوزه میراث فرهنگی و گردشگری ۶۲/۷۲ درصد، در حوزه هنر ۶۲/۸۳ درصد، در حوزه رسانه‌ها ۲۴/۶۰ درصد، در حوزه تبلیغی - دینی ۳۷/۱۴ درصد و در حوزه جوانان و زنان و خانواده ۲۴/۳۴ درصد و در دیگر برنامه‌های فرهنگی ۵۰/۹۸ درصد را در لایحه بودجه سال ۱۳۸۹ نسبت به قانون بودجه سال ۱۳۸۸ می‌بینیم.

بیشترین سهم اعتبارات استانی در فصل مربوط به حوزه هنر ۳۸/۸۹ درصد و پس از آن حوزه میراث فرهنگی و گردشگری ۳۰/۷۹ درصد است. کمترین سهم نیز به حوزه جوانان و زنان و خانواده تعلق دارد که هیچ اعتبار استانی ندارد.

از سوی دیگر بیشترین سهم از اعتبارات ملی در فصل نیز متعلق به حوزه رسانه‌هاست که ۳۰/۷۷ درصد از آن را برعهده دارد. کمترین سهم نیز متعلق به حوزه جوانان و خانواده است که ۱/۹۹ درصد از جمع اعتبارات ملی فصل است.

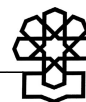
بدین ترتیب، می‌توان گفت که تمایل عمومی بودجه فصل فرهنگ و هنر، رسانه‌های جمعی و گردشگری به سوی حوزه رسانه‌هاست هر چند که از رشد کمتری برخوردار است. این امر با احکام قانون برنامه چهارم توسعه، سیاست‌های کلی برنامه پنجم و لایحه پنجم، تطابق چندانی ندارد.

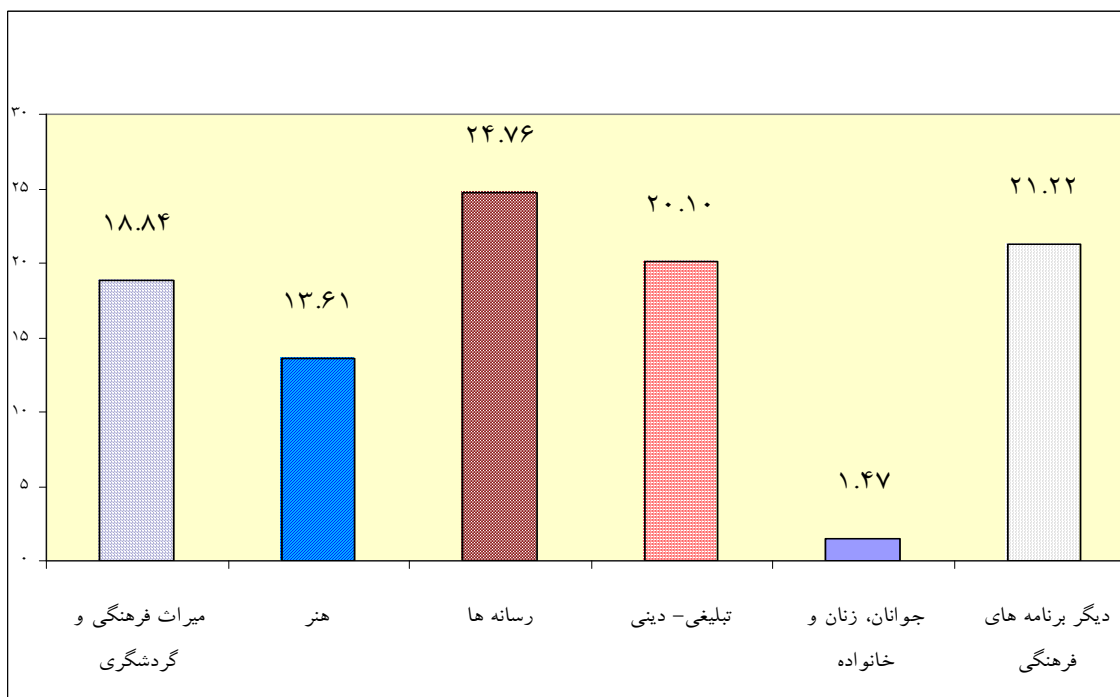
جدول ۲۷. مقایسه اعتبارات حوزه‌های مختلف فصل فرهنگ و هنر، رسانه‌های جمعی و گردشگری در لایحه بودجه سال ۱۳۸۹ و نسبت هر حوزه به کل فصل

نسبت درصدی هر حوزه به کل فصل			لایحه سال ۱۳۸۹					میراث فرهنگی و گردشگری	هزینه‌ای	تملك دارایی سرمایه‌ای	جمع کل	میلیون ریال		
			ملی	استانی	جمع	ملی	استانی					جمع کل	ملی	استانی
جمع اعتبارات	استانی	ملی	جمع کل	استانی	ملی	جمع کل	استانی	ملی	جمع کل	استانی	ملی	جمع کل	استانی	ملی
۱۸/۸۴	۳۰/۷۹	۱۴/۶۲	۵۸۷۳۷۲۰	۲۵۰۳۸۸۷	۳۳۶۹۸۳۳	۴۷۸۲۳۴۷	۱۰۹۱۳۷۲							
۱۳/۶۱	۳۸/۸۹	۴/۶۹	۴۲۴۲۸۴۲	۳۱۶۲۴۹۰	۱۰۸۰۳۵۲	۳۱۶۵۱۴۱	۱۰۷۷۷۰۱							
۲۴/۷۶	۷/۷۲	۳۰/۷۷	۷۷۱۸۸۹۴	۶۲۸۰۱۷	۷۰۹۰۸۷۷	۱۷۴۸۵۷۷	۵۹۷۰۱۱۷							
۲۰/۱۰	۱۶/۹۱	۲۱/۲۲	۶۲۶۵۹۷۷	۱۳۷۵۱۲۳	۴۸۹۰۸۵۴	۰	۶۲۶۵۹۷۷							
۱/۴۷	۰/۰۰	۱/۹۹	۴۵۹۶۹۴	۰	۴۵۹۶۹۴	۰	۴۵۹۶۹۴							
۲۱/۲۲	۵/۶۹	۲۶/۷۰	۶۶۱۵۳۵۷	۴۶۲۳۷۵	۶۱۵۲۹۸۲	۳۵۳۶۰۶۶	۳۰۷۹۲۹۱							
۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۳۱۱۷۶۴۸۴	۸۱۳۱۸۹۲	۲۳۰۴۴۵۹۲	۱۳۲۳۲۱۳۱	۱۷۹۴۴۱۵۲							

مجموع اعتبارات فصل فرهنگ و هنر، رسانه‌های جمعی و گردشگری

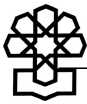
نمودار ۳. نسبت درصدی هر حوزه به کل فصل فرهنگ و هنر، رسانه‌های جمعی و گردشگری

بخش چهارم - نکات و پیشنهادهای مربوط به فصل فرهنگ و هنر، رسانه‌های جمعی و گردشگری

۱. نکات مربوط به فصل

- میان برنامه‌های فصل و برنامه‌های توسعه‌ای چهارم و پنجم، ارتباط شکلی کمتری است.
- برخی از برنامه‌های فصل نسبت به سیاست‌ها و برنامه‌های توسعه کلی‌ترند.
- برخی از سیاست‌ها و برنامه‌های توسعه‌ای در لایحه بودجه سال ۱۳۸۹ مغفول مانده‌اند.
- شکل کلی برنامه‌های لایحه بودجه، برگرفته از قانون بودجه سال ۱۳۸۸ است که بر مبنای برنامه چهارم توسعه تدوین شده بود.
- برخی از برنامه‌های فصل در قوانین برنامه‌های توسعه دیده نمی‌شود و یا به ظاهر جایگاهی ندارند.
- رشد برنامه‌های فصل از روند یکسانی برخوردار نیست و دلیل برنامه‌ای خاصی از آن در قوانین و سیاست‌های توسعه‌ای نمی‌توان یافت.
- ماهیت برخی از برنامه‌های فصل، بدون رجوع به فعالیت‌های آن قابل تشخیص نیستند.
- سهم حوزه رسانه‌ها در میان سایر حوزه‌های فصل فرهنگ و هنر، ... بیشتر است.

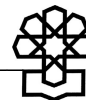
- سهم امور اجتماعی و فرهنگی از کل اعتبارات هزینه‌ای و تملک دارایی‌های سرمایه‌ای ۴۷/۸۱ درصد است.
- سهم فصل فرهنگ و هنر، رسانه‌های جمعی و گردشگری از کل اعتبار امور اجتماعی و فرهنگی ۶/۳۷ درصد است.
- میزان رشد اعتبارات فصل فرهنگ و هنر، ... در لایحه بودجه سال ۱۳۸۹ نسبت به قانون بودجه سال ۱۳۸۸ معادل ۴۷ درصد است.
- برنامه‌ای که بیشترین سهم را در فصل فرهنگ و هنر، ... دارد برنامه «حمایت و هدایت فعالیت‌های فرهنگی و دینی (۳۰۲۶۰)» است و برنامه «پژوهش‌های کاربردی (۳۰۲۰۹)» کمترین سهم را دارد.
- برنامه «حمایت و گسترش امور ادبی (۳۰۲۷۷)» بیشترین رشد و برنامه «انتشار کتب و اسناد تاریخی (۳۰۲۲۲)» کمترین رشد را داشته است.

۲. پیشنهادها براساس سیاست‌های کلی برنامه پنجم

- از آنجایی که سیاست‌های کلی برنامه پنجم توسعه از ویژگی کلی بودن برخوردار است، لذا می‌توان از همه برنامه‌های فصل فرهنگ و هنر دفاع کرد، اما به مواردی که از اهمیت بیشتری برخوردار بوده و دارای برنامه‌های مشخص‌تری هستند اشاره خواهد شد.
- برنامه‌هایی که درخصوص جریان‌های انحرافی در حوزه دین مورد توجه هستند؛ پیشنهاد می‌شود درباره تناسب اعتبار برنامه‌هایی چون ۳۰۲۳۶، ۳۰۲۲۹، ۳۰۲۶۰، ۲۰۲۶۵، ۳۰۲۸۹ بررسی صورت گیرد.
- برنامه‌هایی که درخصوص فناوری‌های اطلاعاتی و ارتباطی است؛ برنامه‌هایی چون ۳۰۲۸۳ در فصل فرهنگ و هنر، رسانه‌های جمعی و گردشگری، با تفکیک حوزه‌های مربوطه (رسانه‌ای، فرهنگی و هنری) از اعتبار مناسب برخوردار شوند. لذا پیشنهاد می‌شود از برنامه‌های کم‌اهمیت‌تر، که چندان در راستای سیاست‌ها و برنامه‌های توسعه نیستند اعتباراتی برای این برنامه اختصاص یابد.

۳. پیشنهادهای مبتنی بر برنامه پنجم توسعه

- در ماده (۲) برنامه پنجم توسعه، بر حمایت از اشخاص حقیقی و حقوقی (خصوصی، تعاونی و عمومی) غیردولتی فعال در حوزه‌های دین، مذهب، فرهنگ و... تأکید شده است. پیشنهاد می‌شود، اعتبار برنامه‌هایی که دارای ماهیت حمایتی از فعالیت‌های فرهنگی - دینی بوده و به‌صورت روشن دارای رویکرد غیردولتی هستند کاسته نشود.

– در ماده (۴) برنامه پنجم توسعه، تبیین مبانی اسلام ناب محمدی (ص)، انقلاب اسلامی و اندیشه‌های دینی و سیاسی حضرت امام خمینی (ره) و مقام معظم رهبری و نیز شناساندن و معرفی فرهنگ و تمدن اسلامی - ایرانی و گسترش خط و زبان و ادبیات فارسی آمده است. پیشنهاد می‌شود، در تناسب اعتبارات برنامه‌های مربوط از جمله برنامه‌هایی با کد ۳۰۲۶۵، ۳۰۲۶۴، ۳۰۲۷۷، ۳۰۲۶۰، ۳۰۲۴۰، ۳۰۲۴۴ و ۳۰۲۲۸ مد نظر قرار گیرد.

- در ماده (۶) برنامه پنجم توسعه بر انجام مطالعات بنیادی و کاربردی و... با موضوعاتی مرتبط با حضرت امام خمینی (ره) و انقلاب اسلامی و... تأکید شده است. پیشنهاد می‌شود تناسب اعتبار این برنامه مد نظر قرار گیرد.

- براساس ماده (۱۰) برنامه پنجم که توسعه و گسترش فضاهاى فرهنگى و هنرى مورد نظر است، پیشنهاد می‌شود، تناسب اعتبار برنامه ۳۰۲۱۴، مد نظر قرار گیرد.

- در مواد (۱۴) و (۱۲) حمایت مالی دولت از گردشگری داخلی و مذهبی مورد توجه است، لذا پیشنهاد می‌شود تناسب اعتبار ردیف ۳۰۲۲۷ و ردیف ۳۰۲۸۰ مد نظر قرار گیرد.

- در ماده (۹) به حمایت از فعالیتهای فرهنگی و هنری و رسانه‌ای اشاره شده، لذا پیشنهاد می‌شود تناسب اعتبار برنامه‌های ۳۰۲۰۲، ۳۰۲۰۴، ۳۰۲۱۴، ۳۰۲۲۱، ۳۰۲۲۵، ۳۰۲۲۶، ۳۰۲۳۰، ۳۰۱۴۱، ۳۰۲۴۲، ۳۰۲۴۳، ۳۰۲۵۷، ۳۰۲۵۸، ۳۰۲۵۹، ۳۰۲۷۳ و ۳۰۲۸۳ مد نظر قرار گیرد.

۴. پیشنهادها براساس برنامه چهارم توسعه

قانون برنامه چهارم توسعه در پایان سال جاری آخرین زمان قانونی خود را طی می‌کند و بنا به تصمیم مجلس شورای اسلامی، تکلیف آن برنامه برای سال آینده روشن خواهد شد. اما با فرض اینکه امکان دارد این برنامه برای سال آینده تمدید شود، می‌توان پیشنهادهایی براساس آن برای لایحه بودجه سال ۱۳۸۹، که شباهت بسیار زیادی از لحاظ برنامه‌ها با سنوات برنامه چهارم توسعه و به صورت خاص سال گذشته دارد، ارائه نمود.

- از برنامه‌هایی که به بخش‌های خصوصی و تعاونی برای توسعه ساختارها و زیربنای لازم، برای رشد تولید و توزیع محصولات فرهنگی و هنری کمک می‌کند، حمایت شود (ماده (۱۰۴) بند «الف»): مانند برنامه‌های ۳۰۲۱۴، ۳۰۲۶۵، ۳۰۲۶۰، ۳۰۲۵۲.

- از برنامه‌های گسترش موزه‌داری حمایت شود (ماده (۱۰۴) بند «ح» و ماده (۱۱۳) و بند «ب»): مانند برنامه ۳۰۲۶۳، اگر گرایش فعالیت‌های ذیل آن به سمت گسترش موزه‌داری شخصی و کوچک باشد، حمایت شود.

- از برنامه‌های تسهیل‌کننده و بهبودبخش روابط و مناسبات بین‌المللی با رویکرد فرهنگی

حمایت شود (ماده (۱۱۳) بند «د»): مثل برنامه ۳۰۲۴۰.

- حمایت از برنامه‌هایی که برای اصحاب فرهنگ و هنر حقوقی در نظر گرفته‌اند (ماده (۱۱۶) بند

«ج»): مانند برنامه ۳۰۲۴۹.

- حمایت از برنامه‌هایی که باعث ارتقای جایگاه بخش غیردولتی و افزایش رقابت‌پذیری در

صنعت گردشگری می‌شود.

۵. پیشنهادهای کلی

- اعتباراتی که به‌عنوان اعتبارات مربوط به فعالیت‌های استانی در ذیل دستگاه‌ها قرار می‌گیرد، با

توجه به رویکرد کاهش تصدیگری، از ذیل آنها خارج شده و در اختیار استان‌ها گذاشته شود.

- اعتباراتی که در ردیف‌های متفرقه قرار می‌گیرد از آن ردیف‌ها خارج و در ردیف‌های اصلی

براساس اهداف سیاستی و برنامه‌ای وارد شود. زیرا برنامه‌های مشخصی در ردیف‌های اصلی در

نظر گرفته شده است و اهتمام به آنها از موازی‌کارهای و هدر رفتن منابع می‌کاهد.

منابع و مأخذ

۱. لایحه بودجه سال ۱۳۸۹.

۲. قوانین بودجه سال‌های ۱۳۸۷، ۱۳۸۶، ۱۳۸۵ و ۱۳۸۸.

۳. قانون برنامه چهارم توسعه.

۴. سیاست‌های کلی برنامه پنجم توسعه.

۵. لایحه برنامه پنجم توسعه.

شماره مسلسل: ۱۰۱۳۶

شناسنامه گزارش

عنوان گزارش: لایحه بودجه سال ۱۳۸۹ کل کشور ۲۵. برنامه‌های فصل فرهنگ و هنر، رسانه‌های جمعی و گردشگری

نام دفتر: مطالعات فرهنگی (گروه هنر، رسانه و میراث فرهنگی)

تهیه و تدوین: ابراهیم غلامپور آهنگر

همکار اصلی: مجتبی عیدی

سایر همکاران: اسماعیل قادری، شهناز رجبی، سیدعلی کشفی، مریم شمس فلاورجانی،

الهه کاظمی اسفه

ناظران علمی: طهمورث قاسمی، مهدی ادیبان

متقاضی: کمیسیون برنامه و بودجه و محاسبات

ویراستار تخصصی: _____

ویراستار ادبی: _____

واژه‌های کلیدی:

۱. لایحه بودجه سال ۱۳۸۹
۲. فرهنگ و هنر
۳. میراث فرهنگی
۴. گردشگری
۵. زنان و خانواده
۶. جوانان
۷. فصل فرهنگ و هنر
۸. رسانه‌های جمعی و گردشگری

تاریخ انتشار: ۱۳۸۸/۱۱/۲۰